

LETO X.

V LJUBLJANI 20. DECEMBRA 1940

ŠTEV. 7-8

P. Laura, S. J.

Otroci božji

kako izgovarja svoje prve besede, kako se igra okoli Nje...! Koliko bogastvo je pač čutila Marija ob skrivnosti Jezusovega detinstva, ki ga je z Njim doživljala!

Bog je postal človek, postal je človeški otrok, da bi človek postal Bog — kakor se izraža sv. Avguštin. Kako je pač z vsem bogastvom svoje brezmadežne duše doživljala to resnico svojega Sina Marija, ki je nosila v sebi polnost otrok božjih že od prvega trenutka svojega spočetja; saj je edino ona bila otrok božji že v svojem spočetju. Ona, ki naj bi rodila učlovečenega Sina božjega, je rodila najprej v sebi sami Boga; presveta Trojica je živela v Njej in jo popolnoma prevzela takoj od prvega trenutka Njenega življenja. Marija nam bo najboljše razodela tudi našo skrivnost božjega otroštva.

Otroci božji smo. »Poglejte, kakšno ljubezen nam je skazal Oče, da se imenujemo in smo otroci božji... Preljubi! Zdaj smo otroci božji in se še ni pokazalo, kaj bomo.« (1. Jan 3, 1—2.) Vsem, kateri so sprejeli božjo

Besedo, »je dala pravico, da postanejo otroci božji; njim, ki vanjo verujejo, ki se niso rodili iz krvi ne iz poželenja mesa ne iz volje moža, ampak iz Boga«. (Jan 1, 12—13.)

Mi smo rojeni iz Boga, mi smo otroci božji. Vsi ljudje brez izjeme morajo po božji volji postati otroci božji. Zato je prišel Kristus Jezus na zemljo. Otroci božji smo že tukaj na zemlji, da bi potem celo večnost živeli doma pri Očetu, uživali Očetovo blaženost in srečo. To je dediščina otrok božjih.

Ali smo se že kdaj malo resneje zamislili v to osnovno resnico svoje vere. Kadar nam bo v duši zasijala resnica našega otroštva božjega, takrat bodo zbežali vsi dvomi, vse težave, takrat bo v nas kakor sonce, ki vse ozdravi, vse razjasni. Kadar bomo začeli živeti iz našega otroštva božjega, takrat bomo dobili orjaške moči, zrastle bomo iznad samih sebe. Naša slabost bo izginila v božji vsemoči, ki je v nas. Takrat ne bomo več živeli sami, Bog bo živel v nas.

Otrok božji. Ali je to samo lepa beseda, lepa metafora? Zdelo bi se tako marsikomu, ki opazuje naše moderne kristjane in naše moderne učitelje. Kakor da je otroštvo božje v krščanskem življenju in v oznanjanju krščanske resnice samo za okrasek. Sv. Cerkev in vsa krščanska tradicija nam govori drugi jezik. Njej je naše otroštvo božje živa stvarnost, ki nosi vse naše življenje, ki daje vsemu našemu življenju njegovo edino vrednost. Le v toliko ima naše življenje vrednost, v kolikor smo otroci božji.

Kaj pomeni torej biti otrok božji? To pomeni, roditi se iz Boga. Kakor smo se telesno rodili iz svojih staršev, tako smo se pri sv. krstu skrivnostno rodili iz Boga. Kakor smo po svojem telesnem rojstvu postali deležni narave staršev, tako smo po sv. krstu »deležni božje narave«. (2 Petr 1, 4.) Starši nam ne morejo dati polnosti svoje narave, Bog pa nam je dal samega sebe, se življenjski sklenil z nami, tako da živi v nas in po nas, tako da mi živimo v Njem in On v nas, spoznava, ljubi, čustvuje... po nas. Mi smo postali pobožanstveni ljudje. Naše življenje ni več samo človeško življenje, temveč je pravo pobožanstveno človeško življenje. — Po našem svobodnem življenju in v našem svobodnem življenju živi Bog Oče, Sin in Sv. Duh, v kolikor mi pač prostovoljno sprejmemo Njegovo življenje v sebe. Kajti božje življenje v nas najbolj delikatno spoštuje našo svobodo in našo velikodušnost. Božja ljubezen je najbolj delikatna ljubezen.

Otrok sliči svojim staršem. Mi, otroci božji, sličimo Bogu, svojemu Očetu, v kolikor pač dovolimo, da Bog izrazi v nas svojo lepoto in svojo dobroto. Bog začne izžarevati iz nas. Zato je vsak otrok božji osvajalen. Preko njega gre skrivnostni tok božje ljubezni na vse ljudi, ki pridejo z njim v stik. Kristjan, ki bi bil kristjan samo zase, je nesmisel. Otrok božji izžareva božjo ljubezen, Bog ljubi po njem in v njem.

Kako globoka je naša božična skrivnost ob jaslicah! Koliko še neizrabljenih življenjskih sil nosi v sebi za nas in za vse človeštvo! Kongreganisti, kdaj bo preko nas zasijala ta skrivnost otroštva božjega pred svetom, pred onimi, s katerimi živimo vsak dan? Marija ob jaslicah nas bo vzdramila in razvnela v naših mladih dušah ogenj otroštva božjega, ki ga je prižgal v nas sv. krst, ki pa tolikokrat tli pod debelo plastjo pepela.

Videli so vsi kraji zemlje zveličanje našega Boga. Vriskajte Bogu vse dežele! Oznanil je Gospod svoje odrešenje, pred očmi narodov je razodel svojo pravičnost. Zasvetil nam je sveti dan; pridite, narodi, in molite Gospoda; zakaj danes je prišla na svet velika luč. Iz božičnega bogoslužja.

Betlehem

Nepozaben mi bo božič, ko sem ga pred petimi leti preživel v Betlehemu. Vtise tistega božiča sem si natančno zapisal v svoj dnevnik. Iz njega povzemam nekaj vrstic za vas, dragi Marijini otroci.

Praznovanje božiča se v Betlehemu prične na vigilijo, v zgodnjih popoldanskih urah, s slovesnim vhomom jeruzalemskega patriarha v baziliko Kristusovega rojstva.

Z majhno družbo smo se tistega dne takoj po kosilu odpeljali iz Jeruzalema proti Betlehemu, da prisostvujemo kolikor mogoče vsem prazničnim slovesnostim. V četrte ure smo bili že pred mestom. Vso pot smo prehiteli gruč romarjev, ki so bili namenjeni v Davidovo mesto. Devet kilometrov dolga cesta je bila ena sama procesija pešcev in avtomobilov, ki so se komaj umikali drug drugemu. Vse je hitelo proti mestu Gospodovega rojstva. Nebo je bilo jasno, brez najmanjšega oblaka, sonce je sipalo gorke žarke na mesto, na sveže ozelenele betlehemske poljane in

na množice, ki so se žurile, da se zgrnejo okrog jaslic.

Pred Betlehemom se je pravkar ustavil avto jeruzalemskega patriarha. Pri Rahelinem grobu so čakali cerkveni in civilni zastopniki betlehemskega mesta, da se mu poklonijo. Po kratkih pozdravnih besedah je patriarh zopet zasedel avto in se počasi odpeljal v mesto. Pred njim se je pomikal dolg sprevod avtomobilov, za njim pa množica praznično oblečenih domačinov in tujcev.

Izstopili smo in šli tudi mi peš za sprevodom skozi ozke betlehemske ulice. Na prostranem trgu pred cerkvijo je bila zbrana duhovščina in veličanska množica vernikov. Patriarh je stopil iz avtomobila, oblekel praznični ornat, pevci so zapeli in ves sprevod je krenil v baziliko, od tod pa v okusno razsvetljeno župno cerkev sv. Katarine. Veličastna bazilika Gospodovega rojstva, ki sta jo v 4. stol. sezidala sv. Helena in cesar Konstantin, je namreč že od l. 1634. v oblasti razkolnih Grkov. Zato se katoliški obredi vrše v zraven stoječi cerkvi sv. Katarine.

Patriarh se je v cerkvi usedel na prestol, številna asistenca in ostali duhovniki pa so se mu poklonili s tem, da mu je vsak poljubil prstan na roki. Zbor frančiškanskih pevcev iz Jeruzalema je zapel »Te Deum«, na kar so bile odpete slovesne večernice. Začetek božičnih slovesnosti je bil s tem v cerkvi sv. Katarine zaključen.

Naša družba je odšla v kripto, kjer je pod glavnim oltarjem bazilike kapela Gospodovega rojstva. Kapela, nekdanj votlina, ima obliko pravokotnika in meri na dolgost dobrih 12 metrov, na širokost dobre 3 metre. Tla so pokrita z belim marmorjem, preproste stene obložene s težkimi prepregami. Izpod stropa visi 50 svetilk, ki razsvetljujejo podzemeljski prostor, do katerega ne more prodreti sončna svetloba.

Tu je bil pred 19 stoletji rojen Odrešenik sveta. Mesto rojstva je označeno s pozlačeno, v marmor vdeleno zvezdo, ki nosi napis: »Hic de Virgine Maria Iesus Christus natus est« (Tu je bil iz Device Marije rojen

Jezus Kristus). Nad zvezdo je oltar, pri katerem opravljajo službo božjo samo razkolni Grki. Katoliški duhovniki mašujejo na oltarju, ki je nekaj korakov oddaljen in je zgrajen poleg prostora, kjer so nekdanj stale jasli, v katere je Marija položila božje Dete. Množice se neprestano vsipljejo v ta skromni prostor, poklekajo k obema oltarjema in poljubljajo sveta tla.

Ob pol enajstih zvečer so se v cerkvi sv. Katarine pričele slovesne jutranjice. Cerkev je bila že ob desetih tako napolnjena, da je bilo mogoče priti v bližino glavnega oltarja le skozi zakristijo. Točno o polnoči so bile jutranjice končane in pričela se je slovesna sv. maša. Ves čas je ostala cerkev nabito polna; vsak dohod ali izhod je bil nemogoč. Menda so bili pri tej božičnici zastopani vsi narodi zemlje. Ko je patriarh zapel »Glorijo«, je nad glavnim oltarjem zažarela velika zvezda v nešteti električnih lučkah. Vsa cerkev je bila prevzeta.

Po končani polnočnici so bile še pete hvalnice, nato pa procesija v votlino Kristusovega rojstva. Ker je prostor v votlini omejen, se je udeležila procesije le asistenta in diplomatski zbor iz Jeruzalema. Zadnji v vrsti duhovnikov je korakal patriarh z dolgo, častitljivo brado; v naročju je nosil ljubeč kip betlehemskega Deteta. V votlini je kip položil na mesto, kjer se je Kristus rodil. Dijakon je nato pel evangelij o Kristusovem rojstvu. Pri besedah: »In porodila je sina prvorojenca, ga povila v plenice in položila v jasli.« je položil na kip zlato obrobljene plenice in ga prenesel na mesto, kjer so stale nekdanj jasli.

Vsa polnočna slovesnost je trajala do pol treh zjutraj, polne štiri ure. Medtem so se že pričele sv. maše pri oltarjih v votlini. Na razpolago je bil oltar pri jaslicah in šest oltarjev v stranskih votlinah pod baziliko.

Posrečilo se mi je, da sem dve sv. maši opravil ob treh zjutraj v kapeli sv. Hieronima, na kraju, kjer je ta veliki cerkveni učenik 56 let prebil v molitvi in pokori, kjer je prevajal sv. pismo na latinski jezik in pisal globoke razprave proti krivovercem tedanje dobe. Za tretjo sveto mašo, za katero sem se bil prigljal že pred dobrim mesecem, sem bil obveščen, da jo bom mogel opraviti na oltarju pri zgodovinskih jaslih ob šestih zjutraj. Ker sem imel časa še dovolj, sem odšel po drugi sv. maši na teraso frančiškanskega hospica poleg cerkve. Ura je pravkar odbila štiri. Nepopisno lepa noč je bila. Na jasnem nebu so žarele neštete svetle zvezde in zrle kakor pred 19 stoletji na sveto mesto. Vse je bilo tiho, le na kamnitnem tlaku pred cerkvijo so odmevali koraki pobožnih vernikov, ki so prihajali v cerkev ali odhajali iz nje. Betlehemske poljane so ležale pokojno pod mestom, zavite v gosto temo. Ena sama luč se je svetlikala tam iz daljave: naznanjala je, kje so čuli nekoč pastirji, ko so se jim prikazali angeli in naznanili rojstvo Mesijevo.

Kaj hitro se je približal čas za tretjo sv. mašo. Nikoli nisem šel k oltarju tako dobro pripravljen kakor to jutro. Sv. maša v Betlehemu, na kraju, kjer se je rodil Odrešenik! Kako me je prevzelo, ko sem molil Glorijo na tistem mestu, kjer so jo pred 19 stoletji peli angeli. Kažš občutki so mi pretresali dušo, ko sem pri povzdigovanju držal v rokah božje Dete prav tam, kjer ga je prvič vzela v roke Devica Marija. Bil je to moj najlepši božični praznik. Neizbrisno mi bo ostal v spominu vse življenje.

Ko sem se dopoldne vračal v Jeruzalem, mi je bilo jasno, da se božič v Betlehemu ne da dostojno opisati. Treba je priti sem in ga doživeti.

Kdor je res prijatelj »Naše zvezde«, jo prebere vso!

Zakaj se veselimo

Milijonom kristjanov je na sveti večer toplo pri srcu; pa tudi nekristjani po vsem svetu so veseli. V zasneženih kočah Eskimov, v šotorih črncev, v pečeni afriški puščavi, v kajutih prekomorskega parnika ... povsod praznujejo božič.

V nekdanjih časih so praznovali kristjani božični praznik globoko pod zemljo, v katakombah, v grozečem strahu, ob svitu slabo gorečih bakel. Ob istem času pa so praznovali Rimljani nad njimi svoje saturnalijske, one

strašne orgije, iz samega veselja, ker je začel dan rasti. Imeli so prav. Sicer niso mogli slutiti, kaj se je pod njimi godilo, toda od onega dne dalje je bila svetloba močnejša, ker je bila prižgana človeštvu luč Kristusova. Kakšno veselje vlada od onega dne vsak božični večer v našem srcu! Ali je kaj prijetnejših in svečanejših trenutkov, kakor je veselje otrok na sveti večer! Nepotrpežljivo gledajo skozi okno in pazijo na vsak šum.

Zate pa se spodobi, da si daš račun o skrivnosti svete božične noči: kaj pomeni za človeštvo angelsko petje brez ozira na božično drevo, brez božičnih daril, brez božičnega veselja!

Od prve svete noči smo zopet resnično ljudje. Gloria je bil poziv, da moramo delati za svoje božje zvanje. Na bleščeči betlehemske zvezdi naj bi se vžgala vsa naša stremljenja in vsa naša hrepenenja po višjem.

Če sedaj premišljuje rojstvo Odršenikovo, se mi zdi, kakor da bi moral pomilovati malega Jezusa. Kako so ga sprejeli, to še nekako gre! Ljudje niso vedeli o Njem ničesar; še od daleč niso slutili, komu so odrekli toplo sobico in prijazen sprejem, kdo je, za katerega ni bilo prostora v niti eni hiši. Toda danes! Od prve svete noči je bil božič skoraj dvatisočkrat... Predstavljam si: Božje Dete me prime za roko in me pelje po stanovanjih velemesta... povsod goreča luč... slovesna večerja... veseli ljudje. Vse je veselo, samo Gospod je žalosten. »Jezušček, ti! Na svoj rojstni dan? Čemu si žalosten?«

Gospod je žalosten, ker se tudi danes ponavlja v brezštevilnih družinah betlehemske dogodek: Zanj ni nobenega prostora v človeških srcih, Nikar se ne varajmo: božično drevo, prižgana svečka, obdarovanje; vse to so samo prazne, brezživljenjske zunanosti, če zaradi grešnega življenja ne sprejmemo Jezusa v svoje srce.

Stari pisatelj je to misel izrazil s preprostimi besedami: »Če tudi bi se Jezus rodil v Betlehemu stokrat, nikdar pa ne v tvojem srcu, boš večno pogubljen.«

Ne, ne, moj mali Jezus! Božičnega praznika nočem praznovati samo na zunaj! Prosim te, prinesi mi darila, prižgi mi božično drevo, pridi k meni in mi prinesi s seboj polnost svoje milosti! Vžgi v mojem srcu ogenj svoje ljubezni, ki se ne bo bala nobene žrtve! Daj, da bo moja duša vedno tvoj dom!

V svoje 10. leto gre že »Naša Zvezda«, a vendar se še ni nikdar spomnila svojih bratov, prvih slovenskih kongreganistov. Pa ni dvoma, da bi nam mogli biti v sijajen zgled! Letošnjega 21. decembra bo preteklo 335 let od ustanovitve prve dijaške Marijine kongregacije med Slovenci.

Prvi jezuiti so prišli v Ljubljano leta 1597. Poklical jih je škof Tomaž Hren, da bi z njihovo pomočjo zajezil povodenj luteranstva pri nas. Takoj po svojem prihodu so začeli jezuiti s šolskim poukom, a šele šest let pozneje so postavili novo veliko šolo in kolegij. Tisto leto so tudi ustanovili DMK: 21. decembra 1605 se je prvič zbralo 12 dijakov krog Marijine zastave. Izvolili so si odbor. Voditelj je bil p. Janez Rafael Kobéncelj, prvi načelnik pa retorik Matija Brešar. V božičnih praznikih istega leta je bila posvetitev Mariji in slovesen sprejem v kongregacijo Device Marije v nebo vzete. Škof Hren je podaril kongreganistom vpisno knjigo in se sam prvi vpisal vanjo kot član MK.

Do leta 1611. so bili člani te MK samo dijaki jezuitske gimnazije. Ko pa je tega leta na slovesnem shodu škof sam prevzel vrhovno pokroviteljstvo nad MK, so jeli pristopati še drugi stanovi: svetni in redovni duhovniki, najvišje deželno plemstvo, slavni junaki iz turških bojev in meščani. Odslej so bili ljubljanski škofje, prošti in kanoniki, opati iz Stične, Kostanjevice in Bistre člani in visoki zaščitniki te MK.

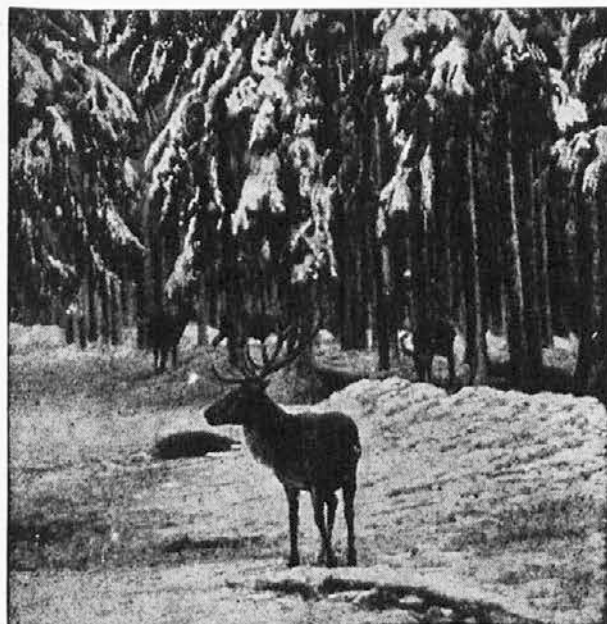
Zaradi velikega števila članov, ki so bili še iz raznih stanov, so morali MK deliti. L. 1624. so ustanovili posebno MK za može pod zavetjem Brezmadežne. A leta 1640., torej prav pred 300 leti, so ustanovili še posebno MK, Kraljice angelov varuhov, za tretji in četrti razred gimnazije. Prvotna DMK pa je bila še vedno močna, saj je okrog svoje prve stoletnice štela nad 350 članov.

V teh dveh DMK se je zbiral in vzgajal poldrugo stoletje cvet študentov iz vseh slovenskih dežela.

Še bolj pa kot njih zunanji razvoj nas zanima notranje življenje in apostolsko delovanje prvih naših bratov. Kakšni kongreganisti so to bili?

V njih dušah je cvetela ljubezen do Marije. Dokazov za to so dali dovolj, tako v osebnem kakor pozneje v javnem življenju. Ko so se postili vse sobote — Marijine dneve v letu in posebej še pred njenimi prazniki, ko so romali v mogočnih procesijah vsako leto k Mariji na Rožnik in k Devici Mariji v Polje; ko so obhajali svoja glavna Marijina praznika z vsem mogočim sijajem: ko so naprosili škofa Hrena, naj bi bil 8. december zapovedan praznik za ljubljansko škofijo; ko so se potegovali za Marijino čast v boju z luterani ter ji postavljali javne kapele in znamenja: je bil to le vnanji izraz ognja, ki je v njih srcih gorel za Marijo. Besede, ki so jih radi pridevali svojemu podpisu v kongregacijski album: »Z vsem srcem in z vso ljubeznijo svoje duše se darujem in posvečujem Mariji«, niso bile prazne besede!

Kongregacijsko pravilo pravi, naj si kongreganisti prizadevajo za kar največjo popolnost. Naši prvi bratje so si prizadevali zares. Iz ohranjenih zapiskov vemo, da so krotili svoje zle strasti, skrbno pazili na svoje poglede in besede, gojili krščanske čednosti, zlasti one, ki naj krasijo mladega sholarja: pobožnost, delavnost, čistost. Bili so med njimi, ki vedoma in premišljeno niso storili niti najmanjšega greha. Fantje iz tretje in četrte šole so se bičali, preden so šli zvečer k počitku, pri molitvi so klečali na robatem polenu, v čevlje so si devali kamenčke.

*Kongreganistam, na-
račnikom in prijateljem
»Naše Zvezde« želita
vesele božične praz-
nike in srečno novo leto*

Uredništvo in Uprava

Ne pozabimo na počitnicah,
da je Bog povsod pričujoč

Je potlej mar kaj čudnega, če je bilo njih apostolsko delo učinkovito in blagoslovljeno? Z molitvijo in zgledom, z besedo in dejanjem so orali trdo ledino. V Ljubljani je bilo pet luteranskih pridigarjev in deset luteranskih učiteljev, katere je plačevala dežela. Ob koncu 16. stoletja je duhovno življenje v mestu zamrlo. Naše cerkve so bile skoraj prazne, ni bilo duhovnikov, vernikov v cerkvah pa še manj. Tedaj pa so začele oblegati obhajilno mizo čete mladih dijakov, vsako nedeljo, vsak praznik jih je bilo vedno več. Bil je čudovit prizor! Kaj podobnega že dolga desetletja ni bilo videti. Takšni zgledi mičejo! In še so hodili kongreganisti od hiše do hiše, iskali izgubljenih sinov ter jih vračali materi Cerkvi. Skrbeli so za ubožce. Dijaki, sami ubogi, so si pritrgovali pri jedi, da so mogli pomagati še ubožnejšim. Kongreganisti, ki so že zavzeli ugledna mesta v javnem življenju, so zastavljali ves svoj vpliv za katoliško življenje in božjo čast. Iz kongregacijskih vrst so prihajali številni duhovniški in redovniški poklici, ki so se s prebujenim žarom vrgli na delo v vinogradu Gospodovem. Duhovno življenje je v Ljubljani zacvetelo. Zadnja desetletja v drugi polovici 16. stoletja je bilo povprečno na leto le nekaj nad 700 obhajil. Leta 1656. pa jih je bilo samo v jezuitski cerkvi pri sv. Jakobu 26.000! Ljubljana je dobivala nov duhovni obraz. Iz MK so prihajali krščanski očetje, verni trgovci, obrtniki in uradniki. Prva MK na Slovenskem je bila zares rodovitna mati novega katoliškega življenja v vseh plasteh našega naroda. Če so jezuiti, kakor se piše, v 17. stoletju Ljubljano duhovno prenovili, so jim pa pri njihovem delu kongreganisti stali zvesto in učinkovito ob strani. Takšni so bili in tako so delali naši prvi bratje!

In mi v današnjih dneh? Slavni zgledi naših prvih bratov nas kličejo in mičejo. Dela je še dovolj tudi za nas! Po številu smo že davno presegli nekdanjo Marijino družbo. A število samo ne odločuje: duh je, ki oživlja! Spiritu principali confirma nos, Domine! Poživimo v svojih vrstah prvotnega duha, duha molitve, duha zatajevanja, duha apostolske gorečnosti!

Prilika o devicah

[Devica spremlja angel-vodnik. Device romarice s svetilkami v rokah stojijo poljubno sredi odra kakor dopušča scenarija].

Angel-vodnik:

Predolga je rajža,
pretemna je noč,
prižgi nam, Marija,
nebeško luč...*

Zbor devic:

Predolga je rajža,
pretemna je noč,
prižgi nam, Marija,
nebeško luč...

Angel-vodnik:

Ta dolga rajža je naše življenje,
ta temna noč so ure,
ki sleherniku enkrat odbijó,
ki sleherniku enkrat se steko,
tik preden povabljen do večnih je vrat,
da stopi v nebeško glorio
ali utone za večno v prepad.

Zbor devic:

Predolga je rajža,
pretemna je noč,
Marija, podaj nam
rokó v pomoč...

Ena pametnih:

Dolga je pot do doma,
do ženinovega,
dolga kot celo življenje.

Ena nespametnih:

Dolga, da že mrak nas je zajel.
Bo kmalu z nevesto ženin prišel?

Angel-vodnik:

Piskači so nesli že k ustom piščali.
Zavriskala pesem bo v nočno nebó
in kadar piskači najlepšo spojó,
navadno se takrat ženin odpravi
z nevesto na svatbo.
A ne vemo ne dneva ne ure
za njegov prihod,
zato vsaka pripravljena bodi
za zadnjo pot.

Ker včasih se ženin dalj časa mudi
in pride, ko najmanj človeku se zdi,
preizkusi pripravljenost svojih ljudi.
Oj blagor dekletu, ki naproti priprav-
ljena gre
z visoko privito lučjo srcá,
a nepripravljeni trikrat gorjé...

Ena pametnih:

V katere duši je tema doma
in roka nikdar se ne sproži za božji dar

* Kítica stare romarske pesmi.

in ne stori dobrote za božji lon
in srce je polno zavisti, prevar,
in nje duša pogreznjena v jamo močvar.
kako naj zagleda nebeški tron?

A če smo skoz piš in grozeči vihar
prinesle vse lilije varno domov,
ali zlomile smo spono okov
in zaživele v svet božji in nov —
blagor, trikrat blagor nam,
odprl se hram bo njegov,
na čelu čutile njega blagoslov
in slišale bomo božje besede:
»Pridite, blagoslovljene!«

Ena nespametnih:

Kje se le ženin tak dolgo mudi?
Saj morda ne bo ga še koj med nas,
morda čakale ga bomo še dni,
mesece, morda še leta,
a nam se to drago življenje zdi,
dekleta,
da se počasi, vse prepočasi odpleta?...
(Pauza.)
Človek le enkrat živi,
dekleta!

Angel-vodnik:

Kam pelje ta blodna misel, device?

Kor pametnih:

Iz znote do zmot
gre njena pot!

Ena nespametnih:

Kakšen je ženin, nevesta, dekleta?
Je mlad, je lep?
Gotovo kot cedra je zrastel visoko,
nevesta bo lepa kot jutranja zarja,
kadar zarana se z morjem zgovarja?

(Pauza.)

— No nič, le nič radovednih skrbi,
ju bomo ob času že videli!
— Življenje je lepše, življenje pred
nami,
življenje je kratko, življenje je sladko
ko zrel vinski grozd,
utrgajmo ga!

Kor nespametnih:

Življenje je lepše, življenje pred nami,
življenje je kratko, življenje je sladko
ko zrel vinski grozd,
utrgajmo ga!

Ena nespametnih:

Življenje je mehko ko vodni val,
zapljemo po njem do silnih dalj,
kaj drugo nam mar! (V ozadju blisk,
udari, bobnenje, še ostrejša temà.)

Angel-vodnik:

Žalostno, žalostno, žalostno,
še v srca nam lega težkó...

Zapojmo v ta težki mrak,
ah, našo pesem romarsko!

Kor pametnih:
Predolga je rajša,
pretemna je noč,
prižgi nam, Marija,
nebeško luč!

Ena nespametnih:
Čemu žalostinke naše sestre pojó?

Kor nespametnih:
Ta čudnožalostni glas,
ah,
naše sestre ne razumejo nas! (Ločitev v
dva ostro očrtana kora. Noč.)
(Pauza. Device sklanjajo trudne glave,
zadremlejo. Lahna godba, ko angel
govori.)

Angel-vodnik:
Mesec potuje čez nočno stran,
čas se pomika visoko v polnoč,
druga nočna straža bo proč. (Se obrne.)
Utrujene, zdelane od polí —
naše sestre spe? ...
A ob uri, ko nihče zanjo ne vé,
pride k povabljenim ženin, Gospod.
Čujte, ne veste za dan ne za uro.
Devica mu mora prinesiti svoj dar,
najlepši svoj dar —
pri njem ne velja ne zlato ne denar,
zanj je krepost najlepši dar,
kraljevsko poplača jo Gospodar. — (V
daljavi svetloba, godba igra moč-
neje, z roko si zasloni oči.)
Prihaja!

Zbor devic:
Prihaja? Kdo? (V polspanju.)

Angel-vodnik:
Glas ženinov se sliši iz daljave:
Vstanite!
Prihaja! Pojdimo naproti,
prižgite svetiljke, da našel po poti
bo k nam!
Vstanite!

Kor nespametnih:
Težkó je,
preveč so nas sni zamamili (pametne
vstajajo, nespametne le stežka).

Angel-vodnik:
Vstanite! Vse bliže prihaja,
nažgite svetilke!

Kor nespametnih:
Ugašajo ... Joj!
In olja nimamo.
Dajte nam olja,
od svojega!
Da nas ženin v temi
ne izgreši.

Kor pametnih:
Da ne bi pošló nam in vam,
pojdite si ga iskat
doli v mesto k oljarjem.

Ena nespametnih:
A če pride ta čas?

Kor pametnih:
Če pride?
Hitite, hitite! (Nespametne v mesto, pa-
metne v drugo stran, angel v ozadju
sam, se umakne, izgine.)
(V ozadju prihajajo device čez oder z že-
ninom in nevesto in spremljevalci — komaj
se vidi, vsi se podajo v osvetljeno zgradbo
na levi, vrata se močno zapro. Godba igra.)

Kor nespametnih:
(upehane)
Odšli so brez nas!
Za mizo so sedli brez nas!

Ena:
Prepozno! (Vse bliže k vratom, trkajo).
Odprite, odprite, odprite!

Kor nespametnih:
Odprite, da voščimo srečo in blagoslon,
smo bežna truma povabljenih popot-
nikov!
Odprite, odprite, odprite! (Pauza.)

Ena nespametnih:
Svetilke nam več ne ugašajo,
samotno je tukaj in burja in mráz!

Kor nespametnih:
Usmili se ženin, usmili se nas!

Glas ženinov:
Prepozno! Vas ne poznam!
Odbila je ura, odmerjen je čas,
prepad je neskončen zašel
med nas in vas za vekomaj. Amen.

Kor nespametnih:
Odprite se, vrata! (Obupno.)
Pošljite vsaj žarek v to mračno palačo.
Vrata molčite?

Glas angela:
(v ozadju)
Tudi ženin molči!
Zdaj vam pada molk na dušo
trdó,
zdaj vam molk govori besedo
strušno:
Vse je zaman,
za vas ugasnil je dan,
prišla je noč in temá,
ker ste zamudile Boga
za vekomaj.
(Krik se jim izdije.)
Ojoj! Zavesa.

Slika Marije Pomagaj z Brezij naj kraljuje v vsaki pravi slovenski hiši!

(Za obletnico Mohorjeve družbe)

Poleti 1940 je obhajala Mohorjeva družba 80 letnico svoje današnje oblike, z novim letom 1941 pa poteče 90 let, kar je Ant. Janežič v svojem listu Slovenski Bčeli slovesno vabil: »Naj se ustanovi društvo za izdavanje dobrih slovenskih knjig, katerega namen naj bo: preprosto ljudstvo izobraževati, domače slovstvo povzdigati, pisatelje podpirati ter jih k novim činom spodbujati!«

To je zgodovina, oprôsti, me ne zanima. Mene vleče, kar je mlado, novo in močno, kar je zrastlo danes in mi je potrebno danes. — Pa zakaj te zanima samo to? — Zato, ker nismo več otroci, ker se hočemo uveljaviti, ker hočemo pokazati kaj znamo mi mladi. — No, z drugimi be-

sodami: zato, ker bi bil rad velik in star in častitljiv! Mar se ne skuša vsak rod, vsak narod pred drugimi razkazovati s kar se dá staro in slavno zgodovino? Vidiš, to je tista naravna človekova lastnost, da je povezan s preteklostjo kakor drevo s koreninami in da veja ali celo list nikakor ne more živeti brez korenin. Zato postoj ob tem jubileju in pomisli, kaj nam Mohorjeva družba pomeni, kakšne dolžnosti nam nalaga.

V osemdesetih letih je MD zrasla v mogočno drevo. Od prvih 1116 udov je zrasla do 90.512 udov ob koncu svetovne vojne. Ta čudovita rast je objela ves slovenski narod doma in po tujem, vse Slovence brez razlike stanu in stranke, brez ozira na gospodarske in socialne razmere. V tem je njen prvi veliki pomen. Vse, kar je čutilo slovensko, je imelo v hiši knjige MD. Zato pomeni nenavadno visoka številka 1918 tudi nenavadno živo in močno slovensko narodno zavest med našim narodom. Poleg podpisov naših žená za majniško deklaracijo bi bili lahko pridružili še ime MD — zakaj narod, ki ima toliko zavednih in omikanih družin, ne more in ne sme umreti. Danes toliko govorimo o vseslovenski zavesti, ki naj nas preko vseh razlik poveže v nerazdružno narodno enoto, iščemo, kako bi mogli to tudi na zunaj pokazati, kje bi se mogli zbrati brez razlike vsi — poiščimo zopet Gospo sveto in se zberimo okoli MD, vzdignimo število udov na tisto višino, ki smo jo dosegli v letu prve osvoboditve. Naj bi število 100.000 udov MD pomenilo tisto stopnjo narodne zavesti, da bo možna popolna osvoboditev in združitev vseh Slovencev! In dijak? Dà, še zmeraj je dijak za take vzore gorel in za njih uresničenje delal z vsem žarom svoje mladosti. Nimaš svojega denarja — imaš pa svoje navdušenje in svoj jezik.

V dobi socialne razbitosti in sovražnosti je MD zbirala okoli sebe predvsem preproste ljudi: kmete, delavce, obrtnike. Njim je bila v prvi vrsti namenjena, a nikoli ni manjkalo med udi slovenskih izobražencev. Prav na

Bratje, sestre! Umrl nam je dr. ANTON KOROŠEC, skrbni voditelj slovenskega naroda in veliki državnik Jugoslavije. Molimo, mnogo molimo za njegov večni mir, za blagor naroda in države.

to vidno povezanost meščana in preprostih ljudskih slojev bi rad opozoril ob godu MD. Potreba po tesnem sožitju, po medsebojnem poznanju, po medsebojnem spoštovanju in upoštevanju je danes bolj pereča ko kdaj v preteklosti. Naši izobraženci so bili v preteklosti po veliki večini iz kmet-skih družin — danes jih je zmeraj več, ki nimajo nobene zveze več s kmečkim domom, ustvarja se domača meščanska plast, ki je bila še pred 40 leti po večini nemška. Če hočemo, da se bomo razumeli, je potrebno, da se poznamo, da pijemo iz istih studencev. Ne kakor da bi moglo to izobražencu zadostovati kot edina hrana, a prezirati take hrane ne smemo, če nočemo, da si ne izpridimo čuta za pravilni odnos do preprostega človeka. Potrebno je, da včasih sedemo z njim skupaj za mizo in z njim pokramljamo, se z njim porazgovorimo ob isti hrani. Zato naj nihče ne više nosu, kakor da mu je zoprno, kakor da se mu upira tako ozračje.

Še na eno stran MD bi rad opozoril ob tem jubileju, na njeno *versko stran*. Nekaterim je prepobožna, drugim preposvetna, MD pa bi rada ubrala tisto zlato sredo, ki jo življenje zahteva za svoje zdravje. Oprta je MD na tiste pravne in verske temelje, ki iz njih živi slovenski narod že od časov svojega pokristjanjenja, na tiste temelje, ki so v časih najhujših nevarnosti za posameznika in narod zdržali in nam bili moč v trpljenju, luč v temi. Ti preskušeni temelji so še zmeraj nosilci naše narodne moči, našega npravnega zdravja. V teku svojega dela v 80 letih je MD storila neizmerno veliko dobrega za okrepitev naše npravne odpornosti, našega narodnega zdravja in verske vzgoje. Popolnoma po zgledu svojega začetnika Slomška je družila pesem z molitvijo, pouk pa z versko in npravno vzgojo. Če kdaj, smo ji danes lahko hvaležni za tako delo, saj nam kaže čas, da bo ostalo le tisto, kar je telesno in dušno zdravo, vse drugo se bo obletelo.

Dijak lahko stori veliko dobrega, kulturno in narodno pomembnega, če v svoji okolici dela za MD. Z njo vključuje naše ljudi v zavedno celoto naroda, vključuje sebe in svoje znance v skupnost s preprostim ljudstvom, posreduje narodu npravno zdravje in versko življenje. Zato bo posebno dijak kongreganist z veseljem in ponosom delal za razširitev MD, da čimprej dosežemo tisto stopnjo moči, ki nas bo vodila v novo združitev vseh Slovencev.

P. Slapar **Za uro zbranega razmišljanja**

II.

Pri prehodu iz otroške dobe v dozorevajočo ali iz dozorevajoče v zrelo dobo preživlja človek neko krizo svojega znanja, vere in prepričanja. Kajti vse to je oblečeno v predstave in pojme, ki ustrezajo vsakokratni dobi, v kateri se človek nahaja. »Ko sem bil otrok, sem govoril kakor otrok, mislil kakor otrok, sodil kakor otrok; ko pa sem postal mož, sem opustil, kar je bilo otroškega«, pravi sv. Pavel v pismu Korinčanom. Na prehodu iz ene dobe v drugo pa prvo še ni odpadlo, novo še ni nastalo. Zato čuti človek neko negotovost in nekakšne dvome.

Otroški notranji svet je majhen, enostaven in ograjen. Na vseh mejah ga čuvajo starši in vzgojitelji. Otrok občuti in doživlja svet v prisrčni in zaupljivi varnosti. Že odrasli sami se nehotе trudimo, kadar občujemo z otrokom, da bi ga ohranili v ozračju varnosti, ki ga obdaja. Pa tudi otrokova duševnost sama ga v tem podpira. Predmeti in vprašanja, ki se ponujajo, zanimajo otroka samo do neke meje. Kar je onstran meje, otrok več ne vidi in je zanj v zagrnenem stanju. V ta ozek in zaokrožen svet prihajajo tudi prvi pojmi o Bogu in veri in se v njem po otroško prilagodijo.

Ko pridejo dozorevajoča leta, se v otroškem svetu ograje poderejo. Teženje v brezmejnost in neskončnost, odkritje lastnega jaza in stremljenje v radikalnost, ki spremljajo razvojna leta kot silna in nova doživetja, porušijo otroku dotedanji svet. To mu vzame občutek zaupljive varnosti. Ograjeni svet postane pretesen in nadležen. Postane mu premajhen in popoka tako rekoč v šivih kakor preozka obleka. Mladostnik odklanja svoj prejšnji svet kot otročji in smešen. To je kriza, ki bo trajala tako dolgo, dokler mladostnik ne bo dobil pravega razmerja do pubertetnih doživetij. V tej krizi odklanja nauke in zapovedi ter neredko preide v odpor proti starejši generaciji. Vse to so smela tipanja lastnega jaza, ki se hoče osamosvojiti. Zločinsko je neodgovorno početje tistih, ki to negotovo tipanje v mladostniku podžigajo v nevzdržno skrajnost revolucionarnih idej. Tak mladostnik se nenaravno zaleti v skrajnost, iz katere ne bo morda nikdar več našel ravnotežja.

Če se stara vsebina brez nenaravnih motenj preobleče iz otroške v novo obleko doraslega mladostnika, je kriza premagana. Zdaj se začne nova doba, ki se imenuje idealistična. V njej je dovolj prostora za hrepenenje po neskončnem in po svobodnem ustvarjanju. Idealizem mladostnika meče bogate žarke na njegovo vero in krščansko življenje. Drzna samozavest se druži s plemenitim junaštvom, ki je zmožno velikih del. Za težke, odgovorne poklice (misijonar, redovnik, duhovnik...) pade navadno odločitev prav v tej dobi. Toda razvoj še ni dokončan. Treba bo preiti iz mladostne dobe v zrelo dobo. Na prehodu pa bo spet kriza.

Mladostnik ima svoje življenje razpeto med idealizmom na eni strani in idejo na drugi strani. Idealizem stremi za večnimi idejami. Toda vmes je konkretna resničnost, s katero mladostnik še ne zna računati. Čim izkušenejši postaja, tem bolj uvideva, kako je resničnost nepremakljiva in kako brez moči je proti njej idealna misel ali plemenitost srca. Tedaj grozi nevarnost, da mladega človeka premaga občutek: resničnost je močnejša kot ideja. Idealistična vera se začne podirati. Človek se zdi samemu sebi sentimentalen in pretiran. To krizo je treba premagati tako, da človek pred konkretno resničnostjo ne kloni. Vera mora pognati globlje korenine. Svetovni nazor se mora nasloniti na stvarne temelje, ki vzdrže tudi brez idealistične navdušenosti. Taka vera s soglasjem sveta ne računa, ampak je celo pripravljena na njegov odpor. Idealist postane značaj. Značaj pomeni prepričanje, zvestobo, izdržanje na mestu, na katerem v doglednem času ni upanja na kak uspeh. To je vera zrelega moža in zrele žene, ki živi brez utvar iz zvestobe!

Razodela se je milost Boga, našega Odrešenika, vsem ljudem; uči nas, da se odpovejmo brezbožnosti in posvetnim željam in na tem svetu trezno in pravično in pobožno živimo, pričakujoč blaženega upanja in veličastnega prihoda velikega Boga in Zveličarja našega Jezusa Kristusa, ki je dal samega sebe za nas, da bi nas odrešil vse krivice in zase očistil kot izvoljeno ljudstvo, vneto za dobra dela.

Tit 2, 11-14.

Bodimo kar najbolj človeški. Naš Gospod je bil popoln človek v najlepšem pomenu besede. Imel je srce za vse naravne lepote, občudoval je cvetice ob poti in rumena žitna polja, trto in smokvino drevo, žarno luč neba in veličastnost tempeljskih skladov. Ljubil je tudi vse svoje brate. Ko jim je bilo težko, se jim je približal; ko so bili veseli, je bil med njimi. Vidimo ga, kako joka za umrlim Lazarjem, kako objokuje Jeruzalem, kako sočustvuje z materjo mladeniča v Naimu ali z umrlo Jairovo hčerjo. Srečamo ga na ženitnini v Kani ali na pojedini pri farizeju Simonu. Ne drži se

v ošabni oddaljenosti, vedno in povsod se pokaže v preprosti prisrčnosti, vsem je na razpolago. Njegova glavna odlika je dobrohotnost, ta »žarni obraz lastne žrtve«. On je vseveden in vendar s tem svojim znanjem nikogar ne uniči: ko je star dvanajst let, govori pismoukom tako, da se čudijo, a jih ne odbije. Počasi spoznajo njegovi učenci, množice in sodniki, da je v božjem znanju doma kakor nihče. Tako znanje vzbuja spoštovanje samo po sebi, toda Kristus tega ne zahteva. Njegova preprostost je privlačna, njegova veličastnost topla, njegova moč preprosta, njegova vzvišenost nevsiljiva. Bil je »velik gospod« kakor ga imenuje eden izmed cerkvenih očetov; vendar ni prebival v slonokoščenem stolpu, do katerega bi nihče ne bil mogel. Mostovi pred njegovim gradom so bili vedno spuščeni in vsakdo je mogel do njega, kolikorkrat se mu je hotelo. »Pustite male k meni priti...« In ravno otroci so to tako hitro spoznali. Zanje in za vse so bile Kristusove roke vedno široko odprte.

Tudi vsak apostol mora biti po Kristusovem zgledu kar najbolj človek. Skuša naj vse razumeti, vse ljubiti, se vsega veseliti. Imeti mora toliko srca za svet okrog sebe, da bo vse privabil. Vendar pa naj ostane skromen. Govorili smo že o ponižnosti, ki privlači. Odstrani naj vsako sled napačne vzvišenosti. Nič ne odbija bolj kot postavljanje in bahanje. Ne razkazujmo svojih zaslug! Prava plemenitost je vedno ponižna: veliki učenjaki, veliki umetniki, veliki politiki ali veliki vojskovodje so navadno zelo skromni. Če pa niso skromni, njihovi veličini nečesa manjka in zato niso privlačni.

Kdor se hoče uveljaviti kot apostol, zlasti med mladimi, naj bo dobrohoten, plemenit, širokosrčen, strokovnjak v svoji stvari in vendar ponižen. Iz naše osebe naj izžarevajo vse lepe lastnosti dobrega človeka. Prav posebno pa je potrebno, da na sebi razkrijemo Kristusa in lepoto evangeljskega življenja. Neki Francoz je dejal: »Mene naj vidijo, tebe pa naj spoznajo, o Jezuse«.

Mlademu krščanskemu vajencu, ki je šele komaj dobro prišel v tovarno, je dejal delavski duhovnik: — Ali tvoji tovariši poznajo evangelij? — Ne, evangelija ne poznajo. — Ali poznajo Jezusa Kristusa? — Ne, tudi Kri-

stusa ne poznajo. — Kaj pa papeža? — Tudi ne. — In župnika? — Tudi ne. — No vidiš, sedaj pa je tvoja dolžnost, da jim vse do razodeneš. Ko bodo videli tebe, naj spoznajo krščanstvo, ki jim je neznano. Ti izžarevaj evangelij. V tebi naj odkrijejo Jezusa.

V tem je bistvo apostolskega poslanstva. Apostoli morajo biti žive priče veličastne lepote krščanstva. Posebno danes, ko ima toliko ljudi polno napačnih pojmov in predsodkov o veri.

Na ta način postanemo po Claudelovih besedah »poslanci luči«. Nekoč je pisal svojemu prijatelju Jakobu Rivièru: »Ti imaš ugoden položaj, ti si izobražen, ti si nadarjen, ti moraš biti poslanec luči tem zgublencem. Kaj boš odgovoril Bogu, ko te bo očitajoče spraševal: »Kako si porabil svoje darove?«

Res je, da nimamo vsi enakih darov in enakih ugodnosti, toda vsi moramo izžarevati resnico in druge zanjo pridobivati po številu talentov, ki smo jih prejeli. »Vi, ki vidite in ste v luči, kaj ste koristnega naredili s to lučjo?« je nekoč vprašujoče zaklical Claudel vsem kristjanom. In zakaj ne bi vsak izmed nas ponovil lepe molitve Katarine Mansfieldt: »Gospod, daj, da bom kakor kristal, da bo tvoja luč mogla sijati skozi mene.«

(Iz knjige »Ižžarevajmo Kristusa«, ki v kratkem izide.)

Dr. J. Ahčin **Zakaj boj proti prostožidarjem**

Dandanes opazujemo, da se mnogo držav bojuje proti prostožidarstvu in zatira to tajno družbo, ki v sedanji obliki živi v svetu že nad 200 let. Boj zoper prostožidarstvo vodijo zlasti tako imenovane totalitarne države, to je tiste države, ki zagovarjajo popolno in neomejeno državno oblast na vseh življenjskih in državoupravnih področjih. Bore se proti masoneriji morda ne toliko zaradi miselnega nasprotovanja do delovanja lož, kakor zaradi tega, ker se njihovo tajno delovanje odteguje popolnoma nadzorstvu in vodstvu vse obsegajoče državne oblasti.

Imamo pa nekoga drugega, ki se proti prostožidarstvu bori ne morda zaradi taktičnih razlogov ali vzrokov, ki bi jih narekovala želja po večji oblasti, ampak iz načelnega stališča. To je katoliška Cerkev, ki ni oklevala, da je že po nekaj letih, ko se je prostožidarstvo pričelo javljati kot mednarodno organizirana tajna sila, opozorila ves svet, posebno pa katoličane na škodljivo, razdiralno delo prostožidarskih lož.

Prostožidarstvo namreč propagira nove politične, družabne in verske ideje. Oznanja civilizacijo, ki je zgrajena na naturalizmu in racionalizmu in ki je torej popolnoma nasprotna krščanstvu. Prostožidarstvo je nastalo v dobi prosvetljenstva, ko so mnogi izobraženci pričeli verovati, da človek lahko sam sebi zadostuje in da za obvladanje sebe in sveta ne potrebuje nobenih božjih in nadnaravnih postav, ampak mu zadostuje njegova lastna pamet. Nastal je ideal popolnoma nevezanega, sproščenega človeka, bolje: nadčloveka, ki bo vladal po svojem razumu svet in sebe postavil na mesto najvišjega Zakonodajalca in Stvaritelja.

Prostožidarstvo je te ideje vneto zagovarjalo in širilo. Tako je pripravilo tla liberalizmu, ne le političnemu, ampak tudi nravstvenemu, ki je razvezal v človeku tudi vse slabe gone, ko je človeka samega postavil za najvišjo merilo dobrega in slabega. Tako je prostožidarstvo pomagalo podkopavati temelje krščanskega življenja, pa tudi temelje božje in človeške oblasti. Lože so postale gojišče racionalizma, ki je najboljša duhovna pri-

»Kuge, lakote in vojske — reši nas o Gospod!»

prava za brezbožen materializem in komunizem. Brez delovanja lož si težko moremo misliti, kako je mogla evropska meščanska družba tako daleč dozoreti za komunistično revolucijo.

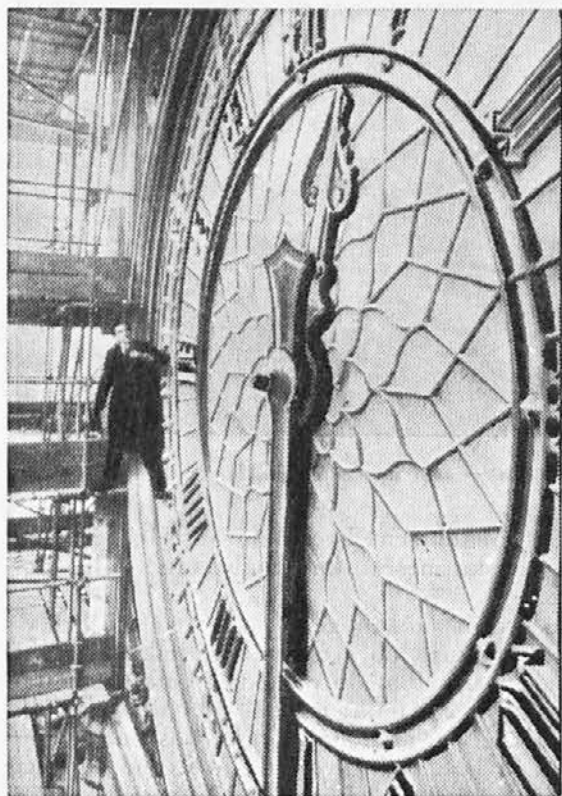
Masonstvo pa ni ostalo le pri svojih načelih, temveč je z veliko delavnostjo vedno posegalo v vse javno življenje, da svoje nazore tudi na zunaj uveljavi. Lahko trdimo, da je masonerija bila do prihoda komunizma nosilec vsega boja proti Cerkvi v zadnjih 200 letih; masoni so vedno z vsemi močmi pobijali sleherni vpliv Cerkve na javno življenje, posebno še na vzgojo mladine. Prostožidarstvo, ki se sicer rado hvali, da je strpno napram vsem veram, je bilo vedno najbolj nasprotno krščanstvu. To seveda velja v prvi vrsti za romansko prostožidarstvo in za one Velike lože, ki so bile odvisne od francoske Velike lože.

Končno pa se tudi prostožidarsko tajno delovanje prav nič ne ujema s pojmom moderne države in še manj s pojmom demokracije. Prostožidarji bi hoteli povsod imeti besedo in zasesti po svojih zaupnikih vsa važna mesta, ne bi pa za svoje namene in cilje hoteli tudi pred vso javnostjo odgovarjati. To ni združljivo z enakopravnostjo vseh državljanov, ki za vse zahteva enake dolžnosti in pravice. Javnosti niso znani pravi nameni in cilji prostožidarske delavnosti v posameznih državah. Masonerija se zateka v podzemlje in vsak član mora v naprej priseči, da ne bo ničesar izdal, kar bo slišal in videl v loži! Masoni so tako nezaupljivi, da celo pred svojimi člani skrivajo marsikaj in le najbolj zaupen krog je posvečen v vse tajnosti ložinega delovanja.

Masonstvo je zaradi tega za državo in družbo škodljiva tajna družba, ki po svojih skrivnih zvezah spravlja pogosto na važna mesta svoje zaupnike, ki so velikokrat za važne službe nesposobni, a zvesto ravnaajo po tajnih navodilih lože. Lože vodijo večkrat tudi svojo zunanjo politiko, ki ni v skladu s koristmi države in ljudstva.

Proti prostožidarstvu se torej ne bojujemo le zaradi tega, ker je nasprotno krščanstvu, ampak tudi zato, ker je državi škodljiva ustanova.

Tatovi časa

Ura na parlamentu v Londonu

Na sončni uri univerze v Oksfordu na Angleškem so napisane besede: *Pereunt et imputantur*. Ure minevajo, ti pa boš dajal račun o njih.

Čas je zlato, pravi pregovor. Lahko razumeš ta pregovor, če pomisliš, kaj lahko v času narediš. Posebno je neprecenljiva vrednost časa tvoje mladosti. Največ pa je vreden čas od tvojega 15. do 20. leta.

P. Amado je za ta leta napravil zanimiv račun. Pet let je ali 1825 dni, v katerih mora mlad človek ustvariti svojo bodočnost. V teh dneh si moraš nabrati kapital, iz katerega boš živel ti in tvoja družina vse življenje. Vsak dan teh dragocenih 1825 dni, ki ga zapraviš z lenobo ali praznim govorjenjem in drugim, pomeni velikansko škodo zate in za družino v poznejšem življenju, ker z vsakim dnevom izgubiš eno 1825-ino tega, kar bi za življenje zbrati moral.

In kako lahko se zapravi čas! Ljudje, ki so sicer morda zelo varčni, razsipajo po mili volji dragocene ure, ki se ne vrnejo več. V ubijanju časa s praznimi reči smo pravi mojstri.

Toda vеди, da čas mineva z neznansko brzino. Kakor oblaček je, ki ga razprši sončni žarek. Trenutek, v katerem govorim ali pišem, je že daleč od mene.

Ako izračunamo, koliko časa porabimo za spanje, za jed, za sprehod, za zabavo, za pogovore, za žalovanje itd., nam ga za resno delo ostane presenetljivo malo. Veliki Anglež Gladstone je dejal: Verjemite mi, da boste za dobro uporabo časa v bodočnosti plačani mnogo bolj sijajno, kakor si morete misliti, da pa boste za njega zapravljanje kaznovani tudi mnogo huje, kakor si predstavljate.

Izgubljeni čas se nikdar ne povrne! Prepozno je tožiti v starosti: O, če bi prav porabljal svoj čas...

Ne pozabi, da je vsaka neurejena strast velik tat tvojega časa. Neprestano te moti pri študiju. Glej, da ji pravočasno zaviješ vrat. Najprej je to neke vrste lenobnost, ki hoče odlašati vsako delo na jutrišnji dan, pa ne ve, da bo jutri imel svoje novo delo. Izrabi danes.

Samo ta je ves tvoj in tega izrabi. Znani Ruskin je na svoji mizi imel v kamen vklesano besedo *T o - d a y*, danes. To ga je vabilo, naj vsako delo izvrši takoj, ko je na vrsti.

Iz te lenobnosti se razvije počasi prava lenoba, ki povzroči počasno propadanje vseh tvojih zmožnosti. Kdor predolgo spi, ne bo nikdar veliko naredil. Pregovor pravi: Svet je tistih, ki zgodaj vstajajo. Navadi se hoditi zgodaj spat. Zgodaj vstajaj! Veliki Francoz Buffon je zelo rad spal. Vendar pa je naročil svojemu služabniku Jožefu, naj ga neusmiljeno meče iz postelje. Včasih je šlo zelo težko, zato pa je pozneje sam priznal: Premnogo mojih knjig je zasluga Jožefova.

Velik tat časa je branje praznih in malovrednih knjig, listov in revij. Kdor se v te stvari: romane, dnevne vesti, vojna poročila in dr. preveč poglavlja, ne bo dovolj zmožen in prožen za resno delo. P. Amado je zapisal: »Rad bi poznal tistega edinega mladega človeka, ki je prebral nekaj poglavij iz napetega romana, potem pa se je mirno usedel k reševanju matematičnega problema ali k medicinski knjigi ali k študiju prava. Takega ni. Roman je domišljijo razburil in zato je zmoten tudi študij. Med sinusi in kosinusi, med enačbami in logaritmi plešejo osebe iz romana kakor mali hudički, o kakršnih so pravili, da so hodili motit puščavnike pri njihovem premišljevanju.«

Dobri uporabi časa zelo škoduje tudi to, če kdo nima pravega cilja za svoje delo. Vprašaj se večkrat, ali resno misliš s svojo bodočnostjo. Človek je močan, kadar ga vodi močna ideja. Goethe je dejal: Priskrbi si trdno oporo in boš lahko svet premaknil. Toda hoteti delati še ni dovolj, če zraven šteješ dni, ki te še ločijo od počitnic. Tudi pozneje ne bo drugače: hotel boš, pa vendar samo na pol. To je življenje brez velikih napak, pa tudi brez velikih del.

Oblak Pavel

V svetlobo Boga

*Razjedeni od črnih znamenj potemnelih dni
se onemogli v bolnem kričanju lovimo
in pijemo drug drugega boli,
dokler v brezupu v smrt ne dozorimo.*

*Pred nami nezatrta bič želja
in ciljev, ki so komaj zablesteli
v kipečem ognju razživelega srca —
nas divje bega, da kot onemeli
stojimo brez moči v viharju časa ...*

*Preveč navezani na zemljo in dobrine,
ki so le droben blesk v življenju Sonca,
pozabljamo na Njega, ki v temine
grozot in bojov sije z večno lučjo
ljubezni in resnice.*

O slepi!

*Ozrivo s toplo mislijo se Nanj
in Ga z otroško vdanostjo prosimo,
da bo kot svetel križ ozžarel
skrivnostno sredi nenasitnih bojevanj
in vodil nas od njih v ljubezen ...*

Od tistikrat sem se vedno bal tiste majhne figure betlehemskega pastirja, ki z roko kaže pot zaostalim...

Nekje daleč, daleč za hribi so še sveti trije kralji. Pastirji jih še ne morejo videti, ker so še sredi puščave... Le jaz jih vidim v svoji fantaziji: tri može v zlatih in rdečih oblekah. Sedijo na kamelah, ki stegujejo svoje vratove in zariplo hropejo. Kralji dremljejo v visokih sedlih in sanjajo o svojem cilju, proti kateremu jih nesejo velblodi s svojim zibajočim korakom. Boltežar je sklenil roke na prsih in zatisnil oči, Miha je črn in kaže zobe in Gašper si je glavo prekril s svojim plaščem, ker se sonca boji. O, kdaj bodo prišli še do Betlehema?!

In tako romam z njimi na vsej daljni poti za zvezdo... Kdaj bomo še prišli k hlevu, o sveti Trije kralji?...

Zunaj še vedno pada sneg. Če pogledam skozi okno, vidim, kako se ulega v cunjastih kristalih na okensko polico. Druga za drugo padajo snežinke z neba, tiho se spuščajo do tal in prekrijejo tiste, ki so padle pred njimi, in potem zaspe...

Nekoč jih bo šele sonce zbudilo.

Zdaj ne sneži več, le lesket belih zvezd je razsut čez polja. Stopinja se mi globoko vgreza v sneg. Smreke so globoko sklonile svoje veje pot težo snega, v v hrastovih rogovilah se spreletavajo vrane... Tam nekje za menoj je ostalo mesto, pogreznjeno v neskončno tuj sveti večer. Le narava okrog mene moli svoj večni svetonočni spev rasti in življenja. Čutim, da se mi sneg vsiplje za čevlje... Sveti večer je nocoj in angeli plešejo okrog slehernega drevesa. Če bi bil še nedolžen, bi jih morda videl, kako se love v svojih dolgih haljah preko polja. Sveti Jožef in Marija potujeta skozi gozdove, njuna sled vodi ob potoku čez travnike... Zdaj bije ura. Njen glas se pelje na mavričnih saneh preko snežin, zarije se pod grmičje in vejevje in preplaši zmrzujoče ptiče po drevju. Kmalu bo zazvonilo; tako lepo zvoni na sveti večer. Kot bi hotelo uspavati otročička z zlatimi sanjami... Čisto drugače kot na Veliko nedeljo, ko pojejo zvonovi pesem zmage...

Za menoj ostaja dolgočasna sled; kakor osamljen trak se vleče preko polja in izgine v gozdu. Včasih smo hodili semle nabirat mah. Tudi izpod snega smo ga včasih kopali. In takrat smo spoznavali živalske sledi na belih tleh. Nekoč smo našli zmrznjenega zajčka v jarku in nametali nanj velik kup snega. Spomladi ga je bilo samo še nekaj razmočene kože in kupček kosti...

O, kako bogat sem spominov nocoj.

Ko sem še hodil v ljudsko šolo, se je zgodilo, da je med nas zašlo »Svetonočno dete.« To je bil otročiček, kake štiri leta star, rojen prav v božični noči, in zato je dobil priimek »Svetonočno dete«, navadno pa so ga imenovali kar »Noč«. Njegova mati je bila revica, slaboumna je bila in umrla je, ko je bil otročiček star šest dni. Otrok pa je s prvim dihom vsesal vase smrt. Kakor drobna senca je taval med nami. V sirotišnici so ga topli in zmerjali vsi od najstarejšega berača pa do otročajev, ki so se gnetli po dvorišču. Toda on jih je samo gledal, gledal s svojimi prevelikimi, vodenimi očmi in le malokdaj je zajokal. Takrat pa je odprl svoja usta kakor poginjajoča riba in samo hlupal, hlupal in jok se mu je davil nekje globoko v grlu. Če se je skušal braniti s svojimi rahlično zvinitimi ročicami, so ga privezali za drevo in ga polivali z vodo. Danes me je groza tega, kar sem takrat videl, groza me je pred onimi togimi, vodenimi očmi, ki niso jokale in ne prosile milosti... Ne, ta spomin ni vreden Svetega večera!

Potem je bilo nekoč na tepežnico.

Pravili so mi, da je »Svetonočno dete« dobilo nekje veliko, rdeče jabolko in da ga je pestovalo vse jutro. V krilcu ga je nosilo okoli in ga vsakomur kazalo. Pa so ga zagledali fantini in mu bili zavidni zaradi jabolka. S šibami in kepami so šli nadenj. Dete pa se je zbalo za svoj zaklad, še bolj ga je zavilo v krilce in bosonogo, kakor je bilo, teklo po cesti, naravnost proti potoku.

In zgodilo se je tisti dan, da je »Svetonočno dete« izginilo v ledeni vodi. Le jabolko je še vzniknilo na površino in se rdeče in lepo zazibalo proti mostu.

Bil je praznik nedolžnih otročičev...

Tam, kjer je poleti cvetelo najlepše resje in si sončile peščene ose svoja krilca, leži nocoj najdebelejši sneg. Pod menoj mežika mesto sredi snežene pokrajine. Sam sem sredi gozdov, obdan od nočne luči in zvokov zvonov, ki vabijo k polnočnici.

Vabijo k polnočnici...

Glej, Marija nam je rodila Odrešenika; ko ga je Janez zagledal, je vzkliknil rekoč: Glejte, Jagnje božje, glejte, ki odjemlje grehe sveta.

Iz brevirja.

Debatna ura o debatni uri

Gospod urednik!

Veš, katera »debatna ura« v Zvezdi je mene najbolj zanimala? Katera me je najbolj zadela? Ne uganeš ne Ti ne kdo drugi! Tista v 4. številu na str. 52. Le poglej jo! Nič drugega kot naslov: Debatna ura in spodaj pet debelih vprašajev!

Tiste dni sem doživel skoraj prav tako debatno uro tudi v šoli. Saj sam dobro poznaš šolske debatne ure. Ti sam si jih menda prvi imel. Pred leti, ko sem se vozil iz Ljubljane, mi je pravil študent, da je najlepša veroučna ura prva v mesecu, ko smejo sami postaviti vprašanja, ki jih zanimajo, in katehet jim domače in prijazno razlaga. No, glej, tudi jaz imam take »debatne ure«. Navadno je prav prijetno. Razen tistih starih vprašanj, ki smo jih že mi kot študentje pogrevali, sprožijo mnogi prav zanimive stvari. Tudi resnosti in zanimanja ne manjka, a mnogim je vendarle ta ura samo dobrodošla prilika za komodno brezbriznost ali celo za dolgočasje. In tako »debatno uro« sem doživel, takrat, ko je prišla Zvezda s petimi vprašaji! Nobenega vprašanja niso imeli. Pomagati sem jim hotel in sem skušal opozoriti na kaj aktualnega. Pa nič jih ni zanimalo. Z vso resnostjo sem jim takole povedal:

»Fantje! Dve stvari sta možni. Ali se vam zdi, da že vse znate in da je za vas že vse rešeno in dognano, ali pa vas nobena reč ne zanima tako, da bi čutili notranjo potrebo, da se o njej pogovorimo. Če je prvo, potem vas pomilujem: niste mladi, marveč stari; niste za življenje, marveč za v kot — narejeni filistri in dosluženi penzionisti! — Če je drugo, potem me boli, da sem Vaš vzgojitelj, ker ste topi in siti vsega; mladina brez idealov, buržuji in blaziranci! Eno kakor drugo je žalostno in slabo spričevalo!«

Tako sem rekel svojim fantom v šoli, pa bi najbrž morali tako povedati še marsikje. Saj opažamo med mladimi res vedno bolj dve tipični vrsti: eni drzno izrekajo zadnje besedo tam, kjer se problematika šele začenja; zanje vprašanj sploh ni, zanje je samo mrtva naučenost brez osebnih prisvojitve. Ti so in nastopajo kot do kraja zgrajeni ljudje, čudno visoki in vzvišeni nad slehernim, ki se šele trudi in prizadeva. Ob njih mi zmeraj prihaja na misel tisti svetopisemski služabnik, ki je dobil en talent, pa je še tistega zakopal! Strogo ga je sodil Gospod in prav je tako. Kdor nič ne tvega, nič ne doseže v življenju. Hudo mi je ob misli, kaj če bi zadela tudi naše sedanje dijašvo obsodba: »Malopridni in leni služabnik! Vzemite mu talent in dajte ga tistemu, ki ima deset talentov. Naporabnega služabnika pa vrzite ven v temo!« (Prim. Mt 25, 14–30.)

Se huje je z drugo vrsto! Sede v šoli kot lipov bog. Z nobeno stvarjo jih ne spraviš v duhovno razgibanost. Načni to ali ono vprašanje, vprašaj po tem in onem — za vse ti ostane živ mrlič, kup materije brez iskric duha. Kadar take brezbrizneže bezam iz njihove komodnosti, se vselej spomnim tistih Baalovih svečnikov, ki so na Karmeski gori zastonj klicali svojega boga, naj jim užge daritev, Elija pa se je norčeval, češ kličite glasneje, morda spi, ali pa je šel v gostilno.

Tudi jaz ne priključim svojih Baalčkov. Nehote se mi pa vsiljuje Elijevo vprašanje: kam so neki odšli s svojimi mislimi, kje se ogreva njihovo srce, kaj bi užgalo njihove še tako mlade duše? Poskušam. Med razlago vržem na primeren mestu rezultat nedeljske nogometne tekme: nekaterim zažare oči, eni so bili celo zraven, drugi se znebi surove opazke, tretji pa celo pod klopjo »faul« svojega soseda. Uspeli torej zame 1:0. Hotel sem poživiti zanimanje za kakšno abstraktno vprašanje s primerom iz navadnega dijaškega doživljanja, pa sem pozornost še bolj obrnil drugam. Pa dobro, si mislim, morda pa vsaj s takimi stvarmi kot so šport, tekme, vojska... razgibam vse od prve do zadnje klopi; kajti ni to najbolj žalostno, da se kdo zanima samo za površne dnevne dogodke, marveč to, če se sploh za nobeno stvar ne interesira. Žal moram povedati, da je mnogo preveč, odločno preveč takih, ki se sploh za nobeno stvar ne zavzamejo, ne za šolo ne za kaj drugega. Samo zato jim gre, da čim ceneje prebredejo razred in potem čim bolj lagodno službico dobe.

Bog nas varuj takih ljudi! Žal jih imamo danes med mladino na ducate! Od kod to? Ali jih je trpljenje ubilo, beda umorila? Ne, fantje, ki v pomanj-

kanju rasto, so navadno najbolj razgibani, pa čeprav v napačno smer. Rajši jih imam kot site prisklednike. Mislim si včasih, morda jim je pa sedanji nervozni čas vzle mladostni polet? Kaj še! Kar jih je pripravljenih, se v teh časih še bolj vzpenjajo! Kolikor se morem zanesti na svoja opazovanja, je predvsem prepolna miza in premehka posteljica kriva tolike nebrižnosti in toposti. Sinček-edinček in zlata hčerkica — bogec in božica v domači hiši! Pa ne samo v imovitih meščanskih družinah, prav tako drugod! Kje naj se tu budi zanimanje, samodelavnost, iniciativnost, ko pa očka ali mamica, ali pa celo služkinja, namesto njega mislijo, delajo, trpijo... On samo kljunček odpira in požira, ona pa oblekice pomerja in nove izbira. Kako naj se čudimo potem, če misli, da je v šoli in življenju prav tako! Fej te bodi, taka mladost, ki vse na krožniku zahteva, pa se ji skoraj še jesti ne ljubi! Gorje pa narodu, če ima tak naraščaj!

Kakor je dandanes hudo, sem vsega gorja vendarle po svoje vesel: prisiljeni bomo misliti, delati, trpeti. To bo naše odrešenje! Bog ga prinesi našim mladim, pa četudi šele ob brneju motorjev in treskanju granat!

P. J. Š.

Kdo je prvi postavil jaslice

Bilo je leta 1223. Iz Rima se je vračal v adventnem času Frančišek Asiški s svojimi redovnimi brati. Ustavil se je v gorskem mestecu Greccio, v reatinski dolini Umbrije. Pri tej priliki je poklical k sebi v Fonte Kolombo zemljemerca

Ivana Vellita, svojega prijatelja in dobrotnika reda, ter mu rekel: »Če ti je prav, bom praznoval letošnjo sveto noč na poseben, v resnici vzvišen in slovesen način. Poišči v svojem gozdu primeren kraj ali kako votlino! Tja postavi jasli, v katerih naj bo malo slame; zraven priveži enega vola in enega oslička! Pripravi dalje vse, kar je potrebno za živo predstavlanje jaslic! Zemljemerec je vse uredil, kakor mu je naročil Frančišek; na sveti večer so bile jaslice v gozdu postavljene.

Kakor poroča sv. Bonaventura v opisu Frančiškovega življenja, je to delo odobrilo in blagoslovilo papež Gregorij IX. Frančišek je o postavitvi jaslic govoril ne samo svojim redovnim bratom v Grecciu in bližnjih samostanih, ampak tudi vsem okoliškim prebivalcem. Na sveti večer so se zgrinjale od vseh strani ljudske množice v gozdu, kjer je Ivan Vellita postavil jaslice. Tisočere bakle so

razsvetljevale gozd, plapolale in svetile so raznovrstne luči okrog oltarja, na jasnem nebu pa so migljale neštete zvezde. Slovesna polnočnica se je pričela. Frančišek je prevzel službo diakona. Iz tisočerihih grl je odmevala slovesna sveto-nočna pesem in srca vseh vernikov so bila polna velikega veselja in srčne radosti.

Frančišek je ves vesel pel evangelij pri sv. maši. Oddaljil se je nato za nekaj korakov od oltarja; stopil je bliže k jaslicam in govoril zbranim ljudstvu o rojstvu ubožnega kralja in o malem betlehemskega mestecu. Zelo pozno je bila polnočnica končana. Ljudje so veseli odšli na svoje domove. Naslednje leto so nekateri na svojih domovih postavili jaslice, tako jim je bila izvirna Frančiškova misel pri srcu. Lepa navada se je širila iz Italije tudi po drugih krajih, posebno tam, kjer so se naselili Frančiškovi duhovni sinovi. Tudi naše ljudstvo se je z vso ljubeznijo oklenilo jaslic, tako da so danes jaslice naša narodna lastnina.

Iz Evrope v Ameriko

Evropa je gledela vedno bolj, se zavijala v gost, neprodiren meglast pajčolan in izginila naposled popolnoma našim očem. Le tam v daljni, jugozapadni smeri od naše poti, je bilo videti motno, daleč v morje zategnjeno črto — skrajni del bretonskega ozemlja. Zdelo se nam je kot roka domačih krajev, prožena v zadnji pozdrav. Počasi je tudi ta utonila v morju, zamrlo je v daljavi v enakomernih presledkih ponavljajoče se zažarevanje morskih svetilnikov, le jata galebov nas je še spremljala ure in ure daleč ven na odprto morje. V veselih drznih poletih so obletavali ladjo, šinili kot bele puščice v višine, sedaj zopet padali v celih gručah na morsko gladino in se ruvali v divjem prhutanju in metežu za odpadki, ki so padali raz krov. Tako ljubki, domači so nam bili ti zračni sopotniki, da smo se bali ločitve. Naenkrat se strnejo v skupino, čisto nad ladjo okoli jambora, plahutajo nekaj trenutkov, kakor da bi se težko ločevali, nekaj pritajenih krikov in potem v divjem poletu nazaj proti evropski obali. Gledali smo za njimi, dokler jih ni megla v daljavi vzela v svoje okrilje. Nam pa je bilo, kakor da bi nas zapustili končno domači kraji ter nas izročili morju in novemu svetu. Človek je otrok svoje zemlje. Če se ločuje od nje, četudi le za nekaj časa, čuti bolelost.

Počasi so izginjali potniki raz krov in odhajali v bajno razsvetljene in razkošno opremljene notranje prostore. Nas nekaj pa je čar čudovito lepe mesečne noči na morju še pozno v noč zadrževal na krovu. Okoli nas nedogledna morska ravan, tiha in mirna, kakor da bi snivala v čarobni mesečni noči svoje skrivnostno spanje. Ali mogoče tuhta in kuje načrte, kako bi nas ugonobil kakor neštete pred nami, ki so mu zaupali svojo usodo? Pravili so nam, da je šel »Titanic« pred leti isto pot, da je »Olympic« njegova posestrima. Strašno mora biti, če zbesni takole ponoči to morje in prihaja po svoje žrtve. Čuval nas bo Bog, tako je vstajala pomirjujoča misel. In res nas je varoval. Saj smo šli na evharistični kongres proslavljat Njega, ki gospoduje tudi divjim silam neukrotljivega morja.

Kakor da bi mu bili dobrodošli gostje in bi se nam hotelo morje pokazati v svoji najvišji lepoti, bajnem razkošju in veličastni sili, je valovalo v počasnih mogočnih valovih, ki so v lepo odmerjenih presledkih sledili drug drugemu, se zgubliali v daljave ali se zlivali z nasprotnim valovjem, sedaj se dvigali v prijaznem objemu, sedaj zopet padali, da je bila gladka morska ravan posuta hkrati z gorami in dolinami čudovito pestrih oblik in so morske pene kot bel sneg belile njih vrhove. Mesec pa je božal in poljubljal to vzvalovano vodovje s svojo srebrno svetlobo, kakor da bi ga hotel pomiriti in uspavati. Nepopisno lepa je mesečna noč na morju. Le »Olympic« ni imel smisla za to. Drvel je naprej in se ni menil za lepoto oceanske noči. Kakor da bi morje dražil in ga izzival na borbo, se je zaletaval v to nepregledno morsko ravan, si utiral s svojim jeklenim oklepom brezobzirno pot skozi njo, da so se valovi prestrašeno odmikali in begali v mogočnem valovanju ven v mirnejše prostore, ali pa vpadali v jeznem odporu sunkoma v ladjevsko železno območje in se vzpenjali proti krovu. Štirje velikanski vijaki ob ledju in ozadju so jih grabili in metali z divjo silo v stran, da so drveli v besnem veletoku nazaj in se penili v onemoglem srdu več milj za nami... Zrli smo to borbo človeka z morjem, dokler nas ni omamila močna zaspanost in želja po počitku. 227. spalna kabina v medkrovju me je s tovarišem sprejela in nama pripravila v svojih ozkih, gugajočih se ležiščih izboren počitek.

Duhovniki smo navadno že o prvem svitu tiho zapuščali spalne prostore in se odpravljali v kapelico poleg obednice pred krovom. Uprava ladje jo je lično uredila in jo krasno opremila z vsem potrebnim za bogoslužje. Tako lepo, nepozabno lepo je bilo jutro v malem ladijskem svetišču. Okoli štirideset duhovnikov in vse polno občinstva, romarjev na kongres in drugovercev, se je vsak dan zbralo v njej. Duhovniki smo maševali in stregli v bratski ljubezni drug drugemu, občinstvo je molilo, pelo svoje pesmi, nekje pod nami so utripali v enakomernem taktu orjaški stroji, okoli nas je valovalo morje, kakor da bi pelo v mogočnih akordih slavošpev neskončnemu Bogu, Stvarniku in Gospodu vesoljstva. Nehote se je človek spomnil psalmistovih besed: »Morja pojte slavo Gospodu.«

Kako vsakdanji, plitvi, borni so bili doživljaji, ki nam jih je nudil »Olympic« v svojih razkošnih prostorih v razvedrilu in zabavi v primeri z doživetji, ki nam jih je nudilo njegovo svetišče pod krovom. Bog je nenadomestljiv...

In ko je prišel praznik Srca Jezusovega, se je odela naša cerkva na ladji s posebno praznično obleko. Rože, sveče rože — prinesene od doma, so krasile vedno ganljivo podobo božjega Srca. Pri slovesnih službah božjih, ki so jih darovali škofje, je prihajala vrsta za vrsto, da sprejme Boga v sv. obhajilu, z Njim

pa ono mirno, veselo, svečano razpoloženje, ki ga čuti človek vedno v bližini in družbi neskončnega Boga. Najbolj skrivnostni in pomirjevalno vplivajoč prostor na »Olympicu« nam je bilo njegovo svetišče.

Toda mi nismo več mislili na nevarnosti ledenih gora. Velikansko newyorško pristanišče nas je v vsej svoji bajni večerni lepoti že sprejemalo v svojo varno okrilje. Ob vhodu — mogočne vojaške utrdbe posejane s topovi — spodaj pa dolga vrsta za vsak primer pripravljenih bojnih ladij. Mirno, samozavestno je plul »Olympic« mimo njih ter krenil previdno v globoko strugo, ki je pripravljena za velike ladje. Mnogobarvne boje, električno razžarjene, opremljene z zvonci, nudijo v živahnem gibanju po valovih pestro sliko. Še bolj pestro sliko nudi nepregledna množica ladij, velikih, malih parobrodov, jadrnic, motornih čolnov, s celimi vlaki natovorjenih težkih brodov in drugih vodnih vozil, ki hite svoja pota, begajo sem in tja, žvižgajo, tulijo, se prehitevajo in nudijo pristaniško sliko, kakor jo je najti malokje na svetu.

New York — eno največjih, najživahnjših in največičastnejših pristanišč na svetu, to je bil prvi vtis! Mrak je sicer zagrenil te slikovite prizore, toda porajali so se drugi, še lepši in čarobnejši, da se nam je zdelo, kakor da bi bili zašli v bajno deželo in gledali pred seboj lepote in čudesa tisoč in ene noči. Nešteto luči je zažarelo v visokih svetilnikih, po ladjah, signalnih postajah in dokih po morju, da je bilo ogromno pristanišče podobno polju, posutemu z raznobarnimi biseri, katerih odsvit se je v tisočih barvah in vedno novih premikajočih se oblikah zrcalil v modri morski gladini.

Kip svobode je v sredini pristanišča držal v roki velikansko, električno razžarjeno plamenico visoko proti nebu. Ta simbol svobode vlada v svojih orjaških dimenzijah celemu pristanišču. Razžarjena plamenica, ki meče svojo luč daleč ven na kopno in na odprto morje, je močan izraz ideje vodnice v življenju ameriškega ljudstva. Svoboda, neoviran razmah vseh sil človeške osebnosti, je namreč v Ameriki ono gibalno, ki oblikuje ondotno življenje v tako ogromne oblike. Mimo kipa svobode ti splava pogled proti obrežju. New York stoji pred teboj v orjaškem zanosu svojih nebotičnikov, ki nudijo zvečer v svoji razkošni, rafinirani razsvetljavi slike in prizore, ki te omamljajo. Celo nebo nad New Yorkom žari zvečer v čudovitem sijaju, ki ga prepleta svetloba meseca, zvezd, da se ti zdi ob pogledu na pristanišče, obal in nad njo razpeto nebo, kakor da bi prišel v začarano, pravljico deželo. Seveda ni vse zlato, kar se sveti, posebno še v New Yorku in Ameriki ne. Toda prvi prizor, ki nam ga je ob našem prihodu zvečer nudil ta svet, je bil nepopisno lep in slikovit.

Francè Vodnik

KNJIŽEVNI PREGLEDI

II.

Odkar imamo Slovenci svojo univerzo v Ljubljani, se lepo razvija tudi naša znanstvena in poučna književnost, ki po produkciji večkrat kar nič ne zaostaja za leposlovjem.

Med knjigami, ki so izšle v zadnjem času, je treba na prvem mestu omeniti publikacije naše Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani, ki se je ustanovila pred dvema letoma in predstavlja poleg vseučilišča najvišjo slovensko kulturno ustanovo. Njene izdaje so razdeljene po vedah: Viri za zgodovino Slovencev (Kosovi Srednjeveški urbarji), Korespondence pomembnih Slovencev (Kidričeva Zoisova korespondenca), Filozofska sekcija (Vebrovo Vprašanje stvarnosti), Razprave matematično-prirodoslovnega razreda (doslej dve knjigi), Pravni spomeniki slovenskega naroda (Dolenčeve Gorske bukve) itd. Izdaje Akademije znanosti in umetnosti so kajpada namenjene znanstvenemu študiju, vendar je prav, da tudi že dijaki poznajot to našo osrednjo kulturno ustanovo.

Dr. Aleš Ušeničnik

Prav tako morajo imeti v evidenci tudi Izbrane spise Aleša Ušeničnika, katerih prvo skupino (zvezek I. do VI.) je pravkar zaključila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, ki pa obeta še nadaljnje zvezke. Razprave ne predstavljajo le pregled življenjskega dela enega naših najpomembnejših mislecev, ampak dajejo še tudi današnjemu človeku odgovor na mnoga težka in bistvena življenjska vprašanja. Izbrani spisi obsegajo filozofske spise, bogoslovne razprave, kritike itd., ki jih je avtor priobčeval po večini v Katoliškem obzorniku in v Času, revijah, ki jima je bil dolgo tudi urednik. Branje teh spisov zahteva seveda že precej znanja, a tudi življenjskekušnosti, vendar bodo vsaj dijaki višjih razredov marsikaj lahko že s pridom brali. Predvsem pa se bodo vračali k njim v zrelejših letih.

Isto velja za »Uvod v sveto pismo nove zaveze«, ki ga je napisal dr. Andrej Snoj, profesor bibličnih ved na naši univerzi. Čeprav je ta zanimiva in prepotrebna knjiga napisana v prvi vrsti za bogoslovce, duhovnike in katehete, jo s pridom prebira tudi laik. Celotno dijak se bo lahko znašel

v nji, saj je pisatelj spretno združil znanstveno in poljubno metodo. Vsem, ki prebirajo sveto pismo, hoče biti ta knjiga »pripomoček, da se bodo poučili o najvažnejših vprašanjih, ki se tičejo navdahnjenih knjig nove zaveze in njih avtorjev«.

Religiozni izobrazbi je namenjena nadalje razprava Stanka Cajnkarija z naslovom »Očenaš«. Ta knjiga, ki je izšla kot tretji zvezek Studencev žive vode (izdaja Mohorjeva družba), je razlaga Gospodove molitve za naš čas. Namen in značaj knjige je pisatelj označil sam z naslednjimi besedami: »Želel sem moliti Gospodovo »Pesem o Bogu in našem življenju« skupaj z našimi izobraženci in preprostimi ljudmi. Ta namen je pisatelj popolnoma dosegel: v lepem, pesniškem jeziku nam najpoprej na več načinov pojasni, kaj je molitev, nato pa nas prav tako spretno vodi od prošnje do prošnje v očenašu.

V to vrsto literature spada tudi »Življenje svetnikov«, ki ga ureja dr. Franc Jaklič, izdaja pa Mohorjeva družba. Letos je izšel že 15. zvezek, s katerim se začne zadnje četrletje, to je oktober, november in december. Omenjeni zvezek obsega dneve od 1. do 18. oktobra, vsebuje pa med drugimi življenjepise sv. Terezije Deteta Jezusa, sv. Frančiška Asiškega ter evangelista Luka, ki pa se bo nadaljeval v prihodnjem zvezku. Večino teh življenjepisov je sestavil urednik Fr. Jaklič.

Za stoštiridesetletnico škofa Antona Martina Slomška (rojen dne 26. novembra 1800) je izšla knjižica z naslovom »Slava Slomšku«. To je nekak priročnik za Slomškove proslave, ki sta ga sestavila profesorja Etbil Boje in Luka Kramole. Knjižica prinaša na prvem mestu pesem z naslovom Apostol Slovencev Anton Martin Slomšek, ki jo je spesnil Silvin Sardenko in ki je vzeta iz njegovega daljšega pesniškega dela o škofu Slomšku. Nato sledi razprava »Slomšek, naš narodni buditelj in prosvetitelj« (Boje), ki nas v zgoščenih poglavjih seznanja s Slomškovim življenjem in delovanjem. Tretji del obsega izbor iz Slomškovih pesmi in beril, zadnji pa nekatere uglasbitve njegovih pesmi (A. Jobst, M. Tomc, St. Premrl in L. Kramole). Knjižica je namenjena predvsem šolam, na katerih je sedaj uveden Slomškov dan, ki se praznuje vsako leto na dan njegove smrti dne 24. septembra.

Spoznavanju slovenske prestolnice je namenjen album z naslovom Ljubljana, ki ga je izdal tujsko-prometni svet mestne občine ljubljanske. Album, ki ga je uredil in mu daljši uvod napisal dr. Franc Stelè, obsega 64 tehnično izredno uspešnih fotografij, katerih poglobilni del je mestna občina pridobila s tekmo za najboljše fotografije iz Ljubljane l. 1958. Te slike predstavljajo najzanimivejše poglede na Ljubljano, tako na mesto kot celoto kakor na njega detajle; pri tem upošteva arhitekturo z likovno umetnostjo, pokrajino in razpoloženje, tako da nudi čim popolnejši vtis tega, kar predstavlja Ljubljana.

V pregledu o znanstvenih in poučnih knjigah ne smemo prezreti naposled knjig, ki so namenjene šoli, oziroma učenju sploh. To je zlasti nova slovenska slovnica za tretji in četrti razred srednjih šol, ki bo zaradi svoje preglednosti nadomeščala Breznikovo slovnico, ki je bila za učence zaradi svoje zgoščenosti res pretrd oreh. Knjigo je izdalo Slavistično društvo v Ljubljani, sodelovalo pa je poleg dr. Antona Breznika še pet drugih slovnicaarjev. Kdor bo znal izločiti nekatere napake, bo lahko s pridom uporabljal tudi Bunčev »Pregled slovnice slovenskega književnega jezika«, čeprav knjiga za dijake ni ravno priporočljiva, ker jih utegne tu in tam bolj zvesti kakor pa poučiti. Dijaki klasičnih gimnazij so se gotovo razveselili novih slovenskih izdaj Ovida in Ver-

gila. Obe knjigi sta v praktični obliki in lepem tisku izšli pri Banovinski zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani. Izbor iz Ovidovih pesmi sta priredila Marko Bajuk in Milan Grošelj, izbor iz Vergilovih del pa Rudolf Južnič. Obe izdaji sta opremljeni tudi z uvodom in opombami. Tako se tudi pouk klasičnih jezikov zmerom tesneje veže s poukom naše materinščine, ki je slej ko prej temelj našega šolstva. Šolstvu so namenjene tudi publikacije Šolske Matice, ki je letos izdala Uvod v pedagogiko (dr. St. Gogala) in knjigo »O učnih oblikah v šolskem delu« (G. Silih). Obe knjigi sta seveda namenjeni predvsem učiteljem in vzgojiteljem.

—lj.

Na krovu

Noč.

Nobene luči, kamor se ozreš. Odprto morje, prostranost, brezmejnost, pa vendar ne veš zanjo, vsa je zastrta s trdo mračino.

In naša ladja reže to svinčeno temo. Kakor nenasitna zver, še oddehniti si ne utegne. Pa kljub temu se ti dozdeva, da se ne premakneš nikamor. Ta zmračena večnost. Pa kaj bi se zdaj vdajal takim mislim. Saj vendar čutim, da je ta vožnja zame novo doživetje. In zdaj se zamislim v nebo, v ta vrt, poškopljen z zlato migljajočimi biseri...

Ze celo uro slonim na krovu. Sam, čisto sam. Potniki so se porazgubili, spanec jih je zvalil v tople kabine. Hlad ni veje nasproti. Mrzličen je. In zato bi se rad malce ogrel. Pa se napotim v kabino. Ob vhodu me preseneti postava, ki je naslonjena ob podboj. V medlem soju svetilke jo komaj prepoznam. Mlečnosivi plašč se ne zgane, ko mi gospodična vošči v tujem jeziku dober večer. Ne vem, morda sem čudak, ko imam ob tem občutek, kakor da je ta beseda že dolgo čakala prišleca. Pa kogar že koli. Odzdravim. Pa mi je kar nerodno, ko moj glas ni tako topel. No, saj pa še sam slutim, da sem malce nevoljen na človeka, ki mi je posegel v sanje, komaj zaživete.

»Greste leč?«

»Na gorko, da,« skušam dati glasu vsaj malo prijaznosti, ki je še nima. Gospodična v sivem plašču se zravnava. Kakor da mi hoče zastaviti vhod.

»Vi ne?«

»Ne. Sem pravkar prišla semkaj. Zdaj me oče nadomestuje...« se ji vedri še obraz, ko čuti, da se trudim biti z njo prijazen.

»Oče? Kako?«

»Bolan je. In ob bolniku je še drugemu včasih tako hudo...« Misel se ji je nanagloma utrgala.

Seveda, sem mislil in iskal primerne besede, da bi zakril mučno zadrego obeh. Pa ni šlo. Morebiti bi bilo še najbolje, da bi se zahvalil za prijaznost in stopil v kabino, kamor sem se bil namenil. Pa v tem je gospodična napela belo čelo, si kakor iz navade popravila obilne pšenično svetle lase in zgrabila za misel, ki je bila obema tako blizu... In zdaj sem šele zvedel, da stoji pred mano hči ravnatelja bančnega zavoda, Berlinčanka, ne Dunajčanka, kot sem popred menil, in da je namenjena v Benetke, za tem pa v Rim, kjer da bo nastopila na velikem koncertu svetovnih umetnikov...

»Pa oče tudi?« me skoraj zanima podrobnost slike, ki se mi je tako nepričakovano odtrgala.

»Oče — samo zavoljo mene potuje, ko bi ne smel. Samo zato, da gleda in poslušna one, ki jih omamljajo moje arije, ha! To ni veselje in ponos, vse več je: naslada — strast nad vsem mojim delom. In ves je zaljubljen v svojo hčer edinko. Moral bi ostati v zdravilišču na Bavarskem, pa je vse skupaj pustil in šel. Pomislite, in jaz se ne zmenim za njegovo srce. Ne morem tega. Taka praznota. In prav zdaj me je spet zgrabilo, da bi...« Ni si upala dalje, čeprav je videla, da se moj obraz niti za senco ni spremenil.

»Tako! In od kod menite, da je vse to prišlo? Mar Vam življenje ne nudi tega, po čemer srce hrepeni? Vaša kariera, slava, častno mesto v umetniških krogih! Zavidati bi Vas moral, če m ioprostite ta izraz!« V tem sem povsem pozabil, da sem se prav za prav nameril v kabino.

»Ne morete umeti. Ko sem pela v Pragi Aido, najljubšo in najbolj doživljeno vlogo, kar sem jih ustvarila kdaj koli, so me tudi temu primerno počastili; saj si lahko mislite, kako je v takih primerih. Ali jaz sem še tisti večer imela solze v očeh... Morebiti bi me zdaj vsaj skušali razumeti...«

Molk. Ladjas je močneje pozibava in vali v dvoje strani ogromne sklade vode, težko valovje pobliskava v medlini luči, ki prši s krova. Noč je pa čisto gluha za vse to življenje pod sabo, niti za hipec ne odstre svojega dremotnega plašča, ki ga reusmiljeno zgrinja nad nami. Ali moja misel se mudi vse drugje. Tako težak je postal njen korak zadnji trenutek. Samo čudim se vsemu, kar sva si bila z gospodično izmenjala; kar mi je bila gospodična v sivem plašču povedala, prav za prav. Pa slednjič se le znajdem v položaju.

»A gospod oče? Kako je z njim?«

»Aida« zmake trudno z glavo, v njenem glasu, ki se mu pozna umetniška uglajenost, je čuti nekoliko spremembe.

»Hm, kako? Saj to je tisto: On ne ve za vse to moje početje. Prevaran je. Kaj ni to zločin nad dobroto svojega bližnjega?«

Seveda, si mislim, rečem pa nič, kajti že misel sama me zbode v dno nemirnega srca. Zločin? Kaj neki ni res? Ona ne sprejema njegove ljubeče roke...

»Saj praznoto občuti slej ko prej vsak človek. Še svetnik, ki je v neprestani zvezi z Bogom. Čemu bi potem človek, ki tako misli, kakor misli na primer oni svetnik, tožil, da čuti praznoto!«

»Svetnik! — Da. Kadar izgovarjam to besedo v kaki vlogi, tedaj se mi hoče ustaviti. Ne vem, zakaj. Čujte. Zadnjič sem pela o sv. Francišku lepo arijo. Po skušnji smo šli na sprehod v park. Smejali smo se dovtipom na račun tega Asiščana. In meni je bilo hudo. Povedala sem svoji prijateljici, pa se mi je nasmehnila, češ, take stvari bi pa že zase lahko ohranila! In potem sem molčala. Ali pozabila tega nisem. Ni čudno, da še danes ne morem. Na svetnika mislim.«

»Potem so Vaše misli lepe,« se nasmehnem prijazno.

»Lepe? Ne razumem Vas. Tega ne občutim. Samo vznemirjajo me, to je vse.«

»Včasih je to veliko, če nas že misel na neko lepoto vznemirja. V takem nemiru začutimo, da bi bili sami radi deležni te lepote. Nemir je dostikrat milost za nekaj, čemur bi dejali: pot do cilja. Vsaj v tem primeru, ki ga imate Vi.«

»Pot? Kaj veste, da še nisem na njej? Ali da sem vsaj nekoč na njej bila? In sem jo potem zgrešila? Beseda me je izdala. Ali ste pa samo uganili, ko ste tako tenkočutni v svojih mislih.«

»Morda. Morda tudi ne.«

Spet tišina. Pod nama se šumeče peni valovje. Na krov je stopil neki moški, ki se ozira po vremenu, zdi se mi, da sem ga že včeraj videl med potniki. Pa komaj sem se ozrl, je že zginil nazaj v kabino.

»Zakaj je človek tako nesrečen od časa do časa? Pa se Vam zdi morebiti čudno, ko vrtam s to dolgočasno mislijo kar naprej. Oprostite, da sem tako predrzna. Ne bom več!«

Od nekod potegne močan veter. Gospodični zavihrajo dolgi lasje, pa se ne zmeni za to. Samo na moj odgovor preži.

»Od časa do časa. To še ni prav za prav nič v primeri s tistim, ki je nesrečen iz dneva v noč in iz noči spet v dan. In takih je mnogo na svetu, samo ne vidijo jih naše slepe oči, čeprav so ti nesrečniki dostikrat med nami samimi.

»Zdi se mi, da Vas razumem. Naše misli so večkrat sebične. Presebične za bedo, ki se šopiri pred nami.«

»In naše srce! Če že oči vidijo, pa srce zapremo. To je zločin.«

Molk. Gospodična »Aida« prisluhne odmevu teh besed, ki se ji zdi tako pretresljiv. Njene temne oči zro v daljino, ki je vsa zastrta z mračino. Morda pa le vidi kje kakšno luč.

»Ne vem, kako da sem se prav zdajle spomnila na nek prizor, ki sem ga videla oni mesec, ko sem bila na letovanju v neki švicarski gorski vasi. Sama

sem šla proti večeru na sprehod iz vasi in na poti srečala ženico, ki je klečala pred trhljim znamenjem. Potem je vstala, naložila na rame butaro drv, prijela otroka, ki je od nekdaj pricepetal, za roko in šla v dolino. Nekaj me je vlekle za njo. Ona me ni opazila. Kakor tat, kaj ne! V vasi je stopila v cerkev, se ondi vrgla na kolena in tudi otrok je počenil zraven nje. Jaz sem ostala za vrati. Kakor tat, ha!»

»Res, bi človek mislil, pa tega ne rekel,« sem se še jaz nasmehnil. »No, in — kaj je bilo potem, da Vas je to tako zanimalo?«

»Nič. Smešno ne res!... No, pa naj Vam le povem: rada bi tudi jaz bila taka ženica. Vsaj za tisti hip, da bi se vrgla na kolena. Pa se mi ni dalo. Saj bi ne znala potem kaj govčiti. Pomislite, pri nas ni te navade. Mesto, velemesto, umetniki, muzika!«

»Mislili ste na molitev. Pa menite, da je vsa molitev v tem, da se vržemo na tla pred svojega Boga? Tudi, ali ne zmeraj. Pomislite na dom, cesto, vožnjo v vlaku, na ladji. Včasih je že sama misel na nekaj molitev. Misel na primer na dobrega človeka, ki nas ima rad. Ali včasih že sam pogled. Pogled na lepoto, ki ji ni početnik človek, marveč nekdo drug. Pogled na jasno nebo, posuto z zvezdami. Pogled v zarjo, ki krvavi nad obzorjem. Ali na morje, ki se peni v nedogled.«

»Vse to da je že molitev? Na to nisem nikoli pomislila.«

»Pa boste zdaj kdaj koli, ko to veste. Vsaj poskusili.«

Spet molk. Zdi se mi, da se nekje svita. Saj sem že dolgo na krovu.

»Oprostite, da Vas tako zadržujem,« se mi začne gospodična opravičevati.

»V Benetke ste namenjeni. Na razstavo. Tudi midva z očetom. Se še kaj vidimo. Na svidenje...« Odšel sem v kabino. Ona je pa še zunaj ostala.

Ali so bili naši kulturni delavci verni

Francè Jesenovec

29. Naši naturalisti.

Govekar

V drugi polovici osemdesetih let se je v »Ljubljanskem Zvonu« začel — vsaj teoretično — pojavljati naturalizem. Njegovo kulturno in estetsko doktrino je v »Ljubljanskem Zvonu« 1888 Svetič označil z besedami: »V slovstvu treba resnice, same gole istinitosti brez vsakega sanjarjenja; zahtevati je živega in natančnega popisa, slikati je smeti tudi grde, nagnusne reči, ker je okolica tolike važnosti; preiščevati in preiskavati je dušne in telesne bolezni; ozirati se je na prirodno osnovo, temperament in vpliv podedovanja; in pri vsem je postopati v soglasju z znanostjo sedanje dobe.«

Torej: stvarnost, skrajni realizem, okolje — sredina (milje), tudi grde stvari brez sanj, brez idealizma. To je pravo in popolno nasprotje Mahničevemu katoliškemu idealizmu in tudi Kesnikovemu idealnemu realizmu. Središče takega naturalizma je postal dijaški list »Vesna« 1892—1894. V tem listu je šele mladi akademik Bernik prvi napisal na podlagi zgornjih navodil literarno teoretsko zgradbo proti Mahniču. Bernik se je ravnal po načelu popolne svobode v umetnosti.

Za Svetičem in Bernikom sta v slovenski književnosti šli kar dve generaciji naturalistov. V prvi so bili: Govekar, Murnik, Kostanjevec, Gangl, Zofka Kvedrova in Kristan; drugo pa so tvorili: Sorli, Lah, Milan Pugelj, Kraigher in Milčinski. Delno so v svojih delih spadali semkaj tudi Kersnik, mladi Meško in mladi Cankar.

Reči pa je treba, da sta obe generaciji ostali zelo daleč za klasičnim naturalizmom kakega Zolaja ali Ibsena, bili so le epigoni naturalizma, zato po pravici imenovani v slovenski književni zgodovini »psevdonaturalisti«. Eno edino stvar so pa vsi poudarjali: svobodo. Svobodo v življenjskih nazorih, svobodo v umetnosti, svobodo v ljubezni in izzivljanju. Iz tega zahtevka po svobodi so v svojem opisovanju življenja zašli celo v lascivnost, v opisovanje pravectih spolnih zablod. Ker so premočno poudarjali svobodo v tleh stvareh z jasno ostjo proti Jeranu in Mah-

niču, se jim je zgodilo po pogovoru »extrema se tangunt«, da so zašli v nasprotno skrajnost, v popisovanje nebrzdanih strasti v človeku, ki je po njihovem mnenju prost vseh vezi, ne samo socialnih, marveč tudi moralnih in celo etičnih. Zelo redki so bili med njimi taki, ki so tudi etiko upoštevali. Na splošno so pa njihovi ljudje v knjigi brez vsakih višjih ciljev, brez višjih življenjskih namenov, tudi brez vere in Boga. Prav zato so si pa za svoj namen postavili osebno, zlasti spolno izživljanje v svobodni ljubezni. Naši psevdonaturalisti so iskali v svojih delih in v življenju samih pikantnih stvari (primerjaj Govekarjevo delo »V krvi« in Kraigherjevega »Kontrolorja Škrobarja«!). Na ta način je zašlo v njihove romane in drame premnogo tendencioznega, da, celo nesmiselnega, poetikam tudi neživljenjskega.

Razumljivo je tedaj, da kakega življenjskega idealizma ali celo krščanskega optimizma zlepa ni mogoče zaslediti v delih naših psevdonaturalistov, kajti njihov življenjski in svetovni nazor izhaja iz materializma in celo iz darvinizma. Zato popisujejo vse dogajanje v svojih delih tako, da se razvoj dogodkov pač nujno mora zgoditi po eksperimentalni nujnosti iz podédovanja (mendelizem) in življenjskega okolja (miljeja). Torej v njihovih romanih in dramah glavna oseba ne more nič početi s svojo svobodno voljo, ki jo ima od Stvarnika. Jasno: če zanikavam človekovo svobodno voljo, je vse njegovo delovanje nujno, usodno, predestinirano iz železnih zakonov, ki veljajo v fizičnem svetu. Zato seveda sam od sebe odpade vsak ozir na vero, Boga, večnost, kazen in plačilo. Prav zato se tudi neodoljivi sili seksualnega nagona človek sploh ne more upreti.

Odtod izvira celo povečevanje ali vsaj opravičevanje greha in nebrzdanih strasti, kakor utegnute vse to naravnost otipljivo zaslediti v delih naših naturalistov. Mi pa vemo in zato izpovedujemo načelo, da umetnik sicer sme prikazovati tudi zlo, toda samo z namenom, da svetloba, resnica in dobrota zasijejo v tem svetlejšem siju in žaru. Nikakor pa ni prav, če umetnik stori, kot je storil Govekar, ko je s slikanjem zla, zlasti spolnih zablod in nedostojnih šal, »hotel malomeščansko omizje razveseliti z novim dovtipom«. V vseh naturalistih na Slovenskem je vse premalo želje po reformi tiste plehke malomeščanske družbe, ki so jo sicer po Kerniku tako radi opisovali, pa zares samo opisovali, ne da bi bili hoteli doseči globljo estetsko vrednost, še manj pa, da bi tej družbi hoteli vlitii več etične topline.

Take vrste naturalizem, kot ga beremo v »Kontrolorju Škrobarju« z vsemi napakami in pomanjkljivostmi, nedoslednostmi in spolnimi neslanostmi, so Slovenci po vsej pravici prav na hitro odklonili, tako da je v slovenski knjigi vsaj v svojem prvem splošnem razmahu ostal samo epizoda dveh ali treh let. Pravi umetniki so se namreč kar hitro izvili iz njegovega objema in v »slovenski modernici« zopet zapeli kot neoromantiki pravo visoko pesem lepoti. (Dalje.)

Hublet-Anžič

Ilustriral J. Mežan

»Da. Toda zdaj mislim — se mi zdi — da mi ni več toliko zanj.«

»Kakšna neumna šala!«

»Ne, Jože, ne šalim se!«

»Če je tako, potem si pa šema, da veš!«

Ko je svojega prijatelja videl tako zelo razočaranega, je Veseljaka strašno imelo, da bi mu vse povedal. Pa rajši bo molčal, samo da dobremu delu ohrani vso vrednost, pa če ga tudi imajo za bojzljivca. Seveda je to hudo, pa zato toliko bolj zaslužno in morda bo prav na ta način pridobil Dragotovo dušo.

Jože je bil med malico ves čas nataknen in je skušal od Veseljaka izvedeti, zakaj si je kar na celem premislil. Pa vse zastonj, Albin je znal molčati. Šele ko je prišla ura odhoda in je namesto Albinovega imena zaslišal Dragotovo, se je Lipcu mahoma posvetilo in razumel je Albinovo skrivnost. Hkrati pa je tudi spoznal, zakaj Albin tako trdovratno molči, in zato ni te stvari nič več omenil.

Pater prefekt je ostal pri skupini, ki je čakala na vlak, in je svojega nečaka skrivaj opazoval, ko sta oba avtomobila, polna razigranih fantov, zadržala po snegu.

Razkoračen je fantek mahal odhajajočim z robcem, a pater Kovač je iz njegovega namrščenega čela in stisnjenih ustnic spoznal, kako hud boj mu divja v srcu. Pa čeprav je stric dobro vedel, kako grenka je žrtev, vendarle tudi z mezincom ni mignil, da bi ji kakor koli zmanjšal vrednost.

Angel varuh pa je ta večer v dobro svojega nemirnega varovanca vpisal lepo zmago.

Gripa

V decembru je obzorje malih zavodarjev že ožarjala čudovita zarja počitnic, ki so jo pozdravljali kakor prvi svit že dolgo zaželeno zore. Vsak večer so po študiju na tablo z velikimi modrimi črkami napisali:

»Samo še 25 dni... samo še 20! Le pogum!«

Mahoma pa je tabor vzburkala potuhnjena sovražnica: starka zima je med svojim zoprnim spremstvom, kakor mrzlim dežjem in rezkim mrazom, pripeljala s seboj še — gripo! V mestu je bilo že več njenih napadov, nekaterih prav nevarnih, in nenadoma je šiba udarila še po zavodu. Najprej sta zbolela dva, nato trije fantje, ki so jih hitro izločili in poslali v bolnišnico, da se ne bi nalezli še njihovi tovariši. A kljub še tako strogim zdravstvenim odredbam se je zlo vse bolj širilo. Fant je bil zjutraj še vesel, svež in živahen, naenkrat pa se mu je zvrtilo med mašo, ali mu postalo slabo med jutranjim študijem, da se je zajtrka komaj pri-taknil, da je pri obedu odklonil sleherno jed in še pred večerom trepetal od vročice, da se je komaj privlekel do postelje. Drugi pa so nasprotno še z najboljšim tekom večerjali in veselo zaspali, zjutraj pa se prebudili vsi vročični.

Bolničar je imel polne roke dela, pater Medan pa je vselej med študijem dalje časa iskal po obrazih svojih malih in se z grozo vpraševal, na katerem svojem nagajivcu bo opazil znake gripe: blesteče in črno obrobljene oči, razbeljena lica.

In vendar so se mali še dobro držali, dočim je gripa starejše kosila kar od kraja, tako da je vsakdo moral vsaj za nekaj dni v bolnišnico. Albinova tolpa pa je ostala nedotaknjena, vedno vesela in podjetna, kakor da bi se nevarna sovražnica bala njihovih veselih smehov, bučnih razgovorov.

In kdo ve, ali se niso razposajenci kljub navodilom in opominom patra Medana naravnost norčevali iz najnujnejših zdravstvenih ukrepov, saj so v lahni obleki letali po mrzlih hodnikih, se gologlavi igrali v dežju in po cele ure imeli mokre noge! Kakor da bi jim prav njihova brezskrbnost bila najboljša obramba. In kadar jih je paznik kregal, so mu vsi veselo ugovarjali:

»Toda, pater, saj mi gripe vendar ne bomo dobili, mi smo mi!«

»Le kje bi si nas upala načeti!«

»Ha, kaj! Mi se je ne bojimo!«

»Saj tudi časa nimamo, da bi bili bolni! Mi se moramo igrati!«

Zares: čeprav je gripa bičala na levo in desno, je mala gruča kljubovala nalivom in vetrovom ter gripo strgala korenček. Kot zadnji so prišli na vrsto, da ji plačajo davek — in so ga tudi plačali.

Drago je začel. Neko jutro mu je v cerkvi postalo slabo. Zastonj se je skušal upirati. Mrzel pot mu je orosil čelo, romanski stebri so naenkrat divje zaplesali, oltar pa se je pogrezal v črnem breznu, ki je v njem brlel samo še zelenkast plamen pogrebnihih sveč. Vstal je, da bi šel ven; naenkrat pa se je brezno razširilo in Drago je zgrmel vanj, z glavo naprej.

Ko je spet odprl oči, se je znašel v rokah patra Medana. Poleg njega pa je stal Veseljak, ves zaskrbljen, in gledal s široko razprtimi očmi. Kljub slabosti je Drago v srcu začutil neizmerno veselje, da ga Albin takole gleda. Ne, to pot se ne more več motiti: skrb v prijateljevih očeh ne more biti narejena! Torej je Grom resnično zopet njegov popoln prijatelj! Odpustil mu je zares iz dna srca, ne samo z ustnicami!

Kolikšna radost! Nekdo ga torej vendarle še iskreno ljubi, poleg njegovega dragega očeta, ki je tako daleč! Narahlo je Albinu stisnil roko in odšel proti bolnišnici.

Med opoldanskim odmorom zasliši Drago kakor nekakšno rahlo škrabljanje miške, potem se vrata počasi in neslišno na pol odpro, prav toliko, da se je mogel

skoznje zmuzniti Veseljak. Bližajoč se z neskončno opreznostjo postelji, mu daje s kretnjami kar naprej znake, naj nobene ne blekne.

»Ha, si videl!« mu šepne Albin ponosno. »Ni zaškripalo, ni zaškrtalo! Zdaj veš, koliko je vredno, da se igramo Indijance! Pst! Govoriva po tihem in hitro! Kaj, če bi me zasačil pater? Presneto bi me stric Štefan zdelal!«

»Kako pa si mogel priti?«

»Pst! Dvoriščna vrata so bila odprta, pa sem se splazil semkaj, nihče za to ne ve. Hotel sem te pač videti. No, ti gre slabo?«

»Precej. Kar gorim od vročine!«

»Revček! Na, tole te bo osvežilo.«

In navihanec mu na posteljo zatrklja dve velikanski pomaranči.

»Albin!«

»Kaj je?«

»Še enkrat te prosim oprostčenja.«

»Oprostčenja? Za kaj pa? Vročina te kuha, ubožček!«

»Tako me skrbi, če nisi morda še hud!«

»Neumnost! Slabo me poznaš!«

»Torej bova vseeno prijatelja?«

»Saj sva si že dolgo.«

»V življenju in smrti?«

»Pusti smrt in računaj z menoj za vse življenje, saj je že to dosti lepo!«

»Ah, hvala ti lepa!«

»Da ne pozabim! Slab zgled si dal fantom. Lipca je tudi prijel.«

»Lipca?«

»Da, močnega in velikega Lipca, ki se je tako postavljaj! Zdaj pa bo moral tudi on odrajtati svoj davek, a na srečo bo kmalu dober.«

»Jaz tudi. Brat mi je obljubil, da bom po dveh, treh dneh dijete na nogah, če ga bom natančno ubogal.«

»Hvala Bogu! O! Menda se slišijo koraki! Pobrisati je moram! Hitro se pozdravi, da veš!«

Patra Kovača je tudi za Albina nekoliko skrbelo, da ne bi zbolel, saj je fant zadnje čase zelo zrasel in njegova lica tudi niso bila več tako sveža in zdrava.

Vendar pa je bilo Albinu usojeno, da se bo boleznj upiral kar do konca. Muhasta gripa je pa na vsak način hotela imeti med žrtvami tudi kakega Groma, zato se je povsem nepričakovano vrgla na trdnega in treznega Bernarda, čeprav je bil vedno zdrav ko riba v vodi.

Po sprehodu, kjer sta oba brata skoraj sama zabavala in razveseljevala svoje tovariše, se je Bernard pri večerji ocejzal zgolj z nedolžno juho. Ker pa je obilno malical, se paznik zato ni kaj dosti vznemirjal, saj je bil Bernard kljub temu vesel kot po navadi.

V svoji skupni sobici sta Albin in Bernard navadno še malo polglasno kramljala, dokler jima spanec ni zatisnil oči. Ta večer pa se je Bernard komaj ulegel in že je hotel zaspati.

»Ali si slabe volje?« ga vpraša Veseljak.

»Ne, pač pa utrujen. Hrbet me boli, kakor da sem nosil vrečo krompirja.«

»Zato, ker si se v gozdu na pobočju griča prekucnil.«

»Menda res, pa tudi glava me boli.«

»Na sprehodu si se preveč upehal, to je vse.«

»Najbrž. Dobro se prespim, pa bom dober. Lahko noč!«

»Lahko noč, Bernard!«

Umolknila sta, Albin je še nekaj časa bedel in v duhu ponavljal lekcijo za naslednji dan. Potem je poslušal dihanje mlajšega brata in si navihano mislil:

»Če bo hotel smrčati, ali ga bom jutri dražil!«

Ne, Bernard ni zasmrčal. Vendar pa se je Veseljaku zdelo, da diha neredno in se v postelji premetava, česar ni bil vajen.

»Tako je, če se človek preveč igra,« je modro zamrmral in se brž spomnil, da ima kot starejši do njega dolžnosti:

»Jutri zjutraj — mu bom — priporočil —«

Dobri Morfej je Albina rahlo pobožal in mu udušil stavek in misel; kot bi mignil, je s stisnjenimi pestmi zaspal. Neradi pa moramo povedati, da je zdaj Albin zasmrčal, kot bi vlekel dreto!

Bilo je okrog ene čez polnoč. Vsi v zavodu so sladko spali, le budilki v spalnici in v bolnišnici sta bedeli, pa tudi večna luč v kapeli je s svojim plamenčkom goreče molila za speče fantiče.

Državo znanstvo

Katoliška cerkev v Jugoslaviji

Jugoslovanski katoliški škofje so izdali leta 1939, obči šematizem katoliške Cerkve v Jugoslaviji. Iz te obširne knjige povzemamo sledeče ugotovitve: Škofij, oziroma cerkvenih pokrajin je 22. V vseh cerkvenih pokrajinah je 230 dekanatov, 1975 župnij, 150 samostojnih kaplanij; torej skupno 2125 rednih dušnopastirskih postojank, ki jih upravlja 1881 svetnih župnikov ali samostojnih kaplanov ter 244 redovniških. Cerkev je vsega skupaj 4709, kapel 4258, moških samostanov 167, ženskih 479, škofov 20, svetnih duhovnikov 3109, redovnikov 1168, vsega klera je 4297. Vseh članov moških redov je 2825, ki pripadajo 18 redovom in družbam, vseh članic ženskih redov in družb je 7560, ki pripadajo 35 redovom in družbam. Vseh katoličanov je bilo po stanju z dne 1. julija 1937 5 milijonov 854.313. En duhovnik pride v vsej državi na 1362 katoličanov; v ljubljanski škofiji pride en duhovnik na 755 katoličanov, v lavantinski škofiji na 1159 katoličanov, v zagrebški škofiji pa pride en duhovnik na 2294 katoličanov. — Žetev je velika, ali delavec je malo. Pojdi tudi ti v moj vinograd...

Zgodovina

Inkvizicija 20. stoletja

Strašna grozodejstva boljševiskega divjanja v Spaniji v minuli državljanski vojski polagoma prihajajo na dan. Med najbolj okrutnimi je bil žal tudi naš rojak Lavrenčič, ki je že v svoji mladosti prišel iz Francije v Spanijo. On je tip komunističnega revolucionarja. Svojo zlobo je pokazal med jetniki. Gradil je raznovrstne celice. Najprej omenjamo celico — omaro. Širina te celice je znašala 50 cm, globina 40 cm, strop se je lahko premikal od 1.40 m do 1.60 m. Žadaj je bila 13 cm široka deska, pritrjena poševno 63 cm od tal. Ta naj bi ubogemu jetniku služila za klop. Zaradi višine te klopi je moral jetnik stati na prstih, uprt z nohti ob vrata, ker so bila tla celice zelo nagnjena. Ker je bila omara silno ozka, so kolena vedno tiščala v vrata; pritiskala je namreč nanje teža vsega telesa, ki je neprestano drselo z ozke in poševne klopi. Mučenec se ni mogel dvigniti ali zravhati. Moral je čepeti sklonjen zaradi nizkega pokrova, ki je tiščal na glavo. Dve deski, ki sta bili pritrjeni med noge in prsi, sta onemogočali vsako gibanje rok ali nog.

Pred njegovimi očmi pa je gorela močna žarnica, od katere se ni mogel odmakniti. Nezavestne so nosili take jetnike iz mučilnic, nekateri so izgubili um, le tu in tam se je komu posrečilo z nečloveškim napotom izpahniti vrata.

Druga vrsta celice so bile psihotehnične celice.

Njih namen je bil mučiti tudi mučenčevo dušo. Te celice so bile 2 m visoke, 2,50 m dolge in 1,50 široke. Na eni strani je bila stena izbočena. Psihotehnični namen te izbokline je bil, da celice niso bile preenolične. Ob steni je bila postelja, to je zid, ki je bil 1,50 m dolg in 60 cm širok ter poševen. Ker je bilo ležišče prekratko, je moral jetnik noge skrciti; ker je bilo preozko, je imel kolena vedno zunaj, ker pa je bilo poševno, ni mogel ostati na njem, razen če je ležal čisto nepremično. Ko pa je zaspal, je najmanjši premik zadostoval, da je zdrknil na tla. Za jetnika je pregibanje in sprehod po celici odmor in počitek. Tudi tega niso dopustili. Tla so sestavili iz ležečih in pokončnih opek in onemogočili premikanje. Na stene so narisali in s kričečimi barvami pobarvali slike optičnih prevar, kakor na primer: kocke, pike in krogle, vodoravne in krive črte in druge like. Z močno žarnico, ki so jo spretno namestili, so dosegli strašno optično prevaro: jetniku se je zdelo, da vse slike plešejo in se gibljejo pred očmi.

Ker je Lavrenčič vedel, da zelena barva povzroča žalostno, otožno razpoloženje, je dal vsa okna prebarvati zeleno. Nad posteljo je tudi ponoči morala goreti močna luč, da onemogoči nočni počitek. Na steni je bila ura, ki je prehitevala. Bila je to silna muka za gladujočega, ko je vsak čas pričakoval, da mu prineso hrano, a je moral ure dolgo čakati nanjo. Kazalec je že davno kazal poldne, jetnik pa je moral še štiri ure čakati na borno jed.

Zidali so 3 metre dolge in 3 metre široke celice, kamor so hkrati zaprli 10 do 15 oseb.

Celice — ledenice! Sestradanega jetnika so najprej kruto pretepli, nato so ga odvedli v majhno celico, kjer je iz sten pritekla ledeno mrzla voda. Ta pršna kopol je trajala pol ure. Nato so jetnika postavili na močan prepil, ki so ga povzročili z vetrnikom (ventilatorjem). — Uporabljali so tudi električni stol za mučenje svojih žrtev. Telo je moralo prenašati električni tok različne napetosti; takoj nato je sledila kopol z ledenomrzlo vodo. Končno so jetniku vbrizgali kužne bacile in na najbolj ostuden in odvraten način skrunili njegovo telo. — Te priprave so božj-

ševiki uporabljali posebno v Barceloni, Valenciji, Albacetu, Almeriji in Mursiji. Poleg teh strašnih priprav so v Mursiji na ta način mučili jetnike: filmski aparat je vrgel na steno najprej ogromno povečano človeško oko. Kirurg ga je rezal z nožem. Potem je zagledal jetnik škardje, ki z njimi operater striže prste rok in nog. Nazadnje se je prikazala slika, na kateri ogromno kladivo bije jetnika po glavi. Ob vsaki predstavi so grozili jetniku s podobnimi mukami, če ni mogel ali hotel govoriti o stvareh, ki so jih hoteli vedeti. Če grožnja ni uspela, so jetnika kruto pretepli, mu pogosto polomili prste in ožgali okončine. — To so dejstva! V primeri s temi grozovitostmi je srednjeveška inkvizicija, s katero sovražniki Cerkev vedno blatijo, kaj nedolžna zadeva.

Iz naših kongregacij

Naš 8. december

Bil je res kongregacijski dan. Težko smo ga pričakovali in se z veseljem nanj pripravljali. Zjutraj nas je navdušila polna stolnica. Toliko mladih v službi in družbi Marije, to te navdušil! Tudi pri unionski dijaški akademiji smo dobili enak vtis: boj duha zoper materijo v vseh ozirih in smereh. Marija ga je prva in vzorno dobojevala. Za njo! nas je pozval g. prof. dr. Wraber.

Domačo slovesnost pa smo imeli za Bežigradom. Odpirali in blagoslavljali smo novo kongregacijsko dvorano. Kar pridite jo pogledat! Prostora za 200 ljudi in v njej je vse novo: stoli, mize in drugo. Na prednjo steno smo postavili na eni strani krasen kip Marije, Posrednice vseh milosti, in lučko pred njo. Na drugi strani zavetnika kongregacije sv. Cirila in Metoda, na sredi pa križ. Sedaj smo v blagoslovljenem domu. Njegova mati pa je Marija, tako nas je v klenem govoru bodril g. župnik p. Zakrajšek. Dvorana je bila tokrat polna naših prijateljev in dobrotnikov. Tudi oba gg. ravnatelja III. in IV. drž. gimnazije sta prišla. Mi smo peli in deklamirali, igrali in muzicirali, da je bilo res lepo. Vsi, ki so se udeležili otvoritvene akademije, so bili zelo veseli in še so nam kaj darovali za pokritje še neplačanih dolgov. Odkar imamo svoj novi dom, se hočemo še bolj posvetiti lepemu kongregacijskemu življenju in navdušenemu delu za svoje izpopolnjevanje in za pravice božjega in Marijinega kraljestva med tovariši.

Kongreganist bežigradske gimnazije.

Rešitev nagradnih nalog iz DKK

1. Določitev dneva v tednu. Franc Finžgar se je rodil 9. februarja 1871, v četrtek; Ivan Pregelj 27. oktobra 1883, v soboto; Oton Župančič 23. januarja 1878, v sredo. Jernej Kopitar je umrl 11. avgusta 1844, v nedeljo; Franc Prešeren 8. febr. 1849, v četrtek. Anton Aškerc se je rodil 9. januarja 1856, v sredo, umrl je 10. junija 1912, v ponedeljek. Ivan Cankar se je rodil 10. maja 1876, v sredo, umrl je 11. decembra 1919, tudi v sredo. Franc Detela se je rodil 3. decembra 1850, v torek, umrl je 11. julija 1926, v nedeljo. Josip Jurčič se je rodil 4. marca 1844, v ponedeljek, umrl je 5. maja 1881, v torek. Franc Levstik se je rodil 28. septembra 1831, v sredo, umrl je 16. novembra 1887, tudi v sredo.

2. V koledarčku je 85 izrekov latinskih pisateljev. Za 10 izrekov je treba izbrati slovenske pregovore z istim pomenom. Taki izreki so med drugimi sledeči:

Carpe diem! Čas je zlato.

Concordia parvae res crescunt, discordia maxime dilabuntur. Sloga jači, nesloga tlači.

Consuetudo quasi altera natura. Stara navada je železna srajca.

Dat veniam corvis, vexat censura columbas. Tatiče obešajo, tatove izpuščajo.

Est modus in rebus, sunt certi denique fines. Kar je preveč, še s kruhom ni dobro.

Fugit irreparabile tempus. Ura zamujena se ne vrne več nobena.

Gutta cavat lapidem, consumitur annulus usu. Če dolgo sekaš, mora pasti tudi najdebelejši hrast.

In teneris consuescere multum est. Kar se Janežek nauči, to Janez zna.

Medio tutissimus ibis. Srednja pot — najboljša pot.

Non est ad astra mollis e terris vita. Brez križa ni paradiza.

Proximus sum egomet mihi. Bog je sam sebi najprej brado ustvaril.

Quod latet ignotum est; ignoti nulla cupido. Česar oko ne vidi, tega srce ne želi.

Vacare culpa magnum est solatium. Čista vest je več vredna kakor največje bogastvo.

Virtus hominem jungit Deo. Čednost je Bogu in ljudem draga.

Rešitev nalog sta poslala samo dva dijaka, eden je rešil obe, drugi pa eno.

Priznam, da je glavna pomanjkljivost „Naše zvezde“ v tem, da v njo premalo pišejo dijaki in dijakinje. Urednik.

Prihodnja številka izide 20. januarja 1941. — Dopise vsaj 12 dni prej!

Naša Zvezda izhaja dvakrat v mesecu. Cena za dijake 12 din, za druge 18 din letno. Izdajatelj in odgovorni urednik dr. Tomaž Klinar. Uprava: Streliška ulica št. 12/II. Uredništvo: Costova 7, Ljubljana. Tiska Jugoslov. tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).